

WSPÓŁPRACA Z SĘDZIAMI KRAJOWYMI W ZAKRESIE ŚRODOWISKOWY LAW UE

Podręcznik trenera
Unijne i krajowe przepisy dotyczące jakości powietrza a prawo do
czystego powietrza -
Nacisk na dostęp do wymiaru sprawiedliwości
Warsztaty dla sędziów i prokuratorów krajowych

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
Cele.....	4
Struktura.....	5
II. Metodologia	6
Ramy czasowe	6
Profil trenera.....	6
Metody dydaktyczne.....	7
Dokumenty.....	10
III. Pakiet użytkownika: funkcje poszczególnych elementów modułu szkoleniowego	11
Wprowadzenie	11
E-learning mieszany.....	11
Dokumentacja podstawowa	12
Materiały do ćwiczeń warsztatowych	13
Wkład trenera.....	13
Dokumenty dodatkowe	14
IV. Organizacja i realizacja warsztatów: struktura, treść i metodyka.....	15
Uwagi wstępneJednostka 1: Wprowadzenie do ram polityki UE w zakresie czystego powietrza.....	19
Jednostka 2: Dyrektywa w sprawie jakości powietrza (AQD).....	21
Jednostka 3: Dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC)	25
Jednostka 4: Ustawodawstwo dotyczące jakości powietrza w prawie krajowym.....	27
Jednostka 5: Przyjęcie planu ochrony powietrza zgodnie z art. 23 dyrektywy AQD.....	28
Jednostka 6: Studium przypadku dotyczące głównych przepisów dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD)	31
Jednostka 7: Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach dotyczących jakości powietrza.....	33
Jednostka 8: Prawo do czystego powietrza przed sądami krajowymi - skupienie się na konkretnym państwie członkowskim	37
Jednostka 9: Studium przypadku dotyczące dostępu obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza (ćwiczenie z podziałem na role).....	40
Jednostka 10: Jaka jest rola sędziego krajowego w sporach sądowych dotyczących jakości powietrza? - odsyłacz wstępny	42

Jednostka 11: Sesja zamykająca - ewaluacja warsztatów	44
Załącznik I: Wzór orientacyjnego programu warsztatów	45
Załącznik II: Materiały pomocnicze, które powinny znajdować się w pakiecie użytkownika	48

I. Wprowadzenie

Niniejszy moduł szkoleniowy pt. **"Unijne i krajowe przepisy dotyczące jakości powietrza oraz prawo do czystego powietrza - nacisk na dostęp do wymiaru sprawiedliwości"**, opracowany przez ERA w imieniu Komisji Europejskiej, jest przeznaczony dla instytucji szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości, sieci sędziów, sędziów krajowych, ekspertów z organizacji pozarządowych, ekspertów akademickich, szkoleniowców, wszelkich innych właściwych podmiotów (np. prokuratorów) oraz użytkowników końcowych z państw członkowskich Unii Europejskiej pragnących zorganizować sesje szkoleniowe w zakresie unijnego prawa ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza, dostępu do wymiaru sprawiedliwości, spraw dotyczących czystego powietrza, wyzwań związanych z wdrażaniem **przepisów dotyczących jakości powietrza**, sporów sądowych, dyrektywy w sprawie jakości powietrza i jej głównych cech.

Cele

Moduł szkoleniowy skierowany jest do sędziów i prokuratorów zajmujących się kwestiami ochrony środowiska, którzy posiadają wcześniejszą wiedzę ogólną, a w niektórych przypadkach szczegółową, na ten temat. Moduł dostarczy sędziom i prokuratorom istotnych informacji na temat najnowszych zmian w *dorobku prawnym* UE w zakresie prawa ochrony środowiska, odpowiedniego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE oraz dogłębnej analizy tematu, ze szczególnym uwzględnieniem prawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza i prawa do czystego powietrza. Ten moduł szkoleniowy pomoże również sędziom krajowym i prokuratorom w szczegółowym stosowaniu odpowiednich instrumentów UE.

W ramach modułu szkoleniowego zgromadzone zostaną materiały umożliwiające zorganizowanie 2,5-dniowych warsztatów bezpośrednich lub warsztatów online, podzielonych na cztery półdniowe sesje, których celem będzie rozwijanie i pogłębianie wiedzy na temat kluczowych aspektów prawnych prawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza oraz prawa do czystego powietrza. Główne tematy, które zostaną poruszone, to:

- Naukowe i techniczne aspekty zanieczyszczenia powietrza
- Cele i główne elementy dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD)
- Wartości graniczne i docelowe - art. 13(1) i art. 16 AQD
- Sprawy sądowe dotyczące jakości powietrza
- Dostęp do wymiaru sprawiedliwości i sprawy dotyczące czystego powietrza w całej UE
- Główne przepisy krajowego ustawodawstwa w zakresie jakości powietrza
- Istotne orzecznictwo TSUE i orzecznictwo krajowe
- Postępowanie prejudycjalne

Po niniejszym szkoleniu na temat unijnych i krajowych przepisów dotyczących jakości powietrza oraz prawa do czystego powietrza - nacisk na dostęp do wymiaru sprawiedliwości, uczestnicy

będą mieli większą wiedzę na temat międzynarodowych, unijnych i krajowych podmiotów oraz przedstawionych instrumentów. Będą lepiej rozumieć aspekty prawne związane z unijnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi jakości powietrza oraz z wdrażaniem instrumentów unijnych, a także będą w stanie lepiej stosować przepisy unijne transponowane do ich ustawodawstwa krajowego. Będą też mieli doskonałą okazję do wymiany poglądów na temat praktyk wdrożeniowych w swoich państwach członkowskich z kolegami z innych jurysdykcji.

Struktura

Moduł "Unijne i krajowe przepisy dotyczące jakości powietrza oraz prawo do czystego powietrza - nacisk na dostęp do wymiaru sprawiedliwości" składa się z 13 powiązanych ze sobą, ale samodzielnych jednostek. Jednostki te można połączyć w warsztat wykonawczy, w zależności od wcześniejszej wiedzy uczestników, dostępnego czasu i specyficznego podejścia szkoleniowego.

Uwagi wstępne

- Jednostka 1: Wprowadzenie do ram polityki UE w zakresie czystego powietrza

Przegląd głównych unijnych i krajowych przepisów dotyczących jakości powietrza

- Jednostka 2: Dyrektywa w sprawie jakości powietrza (AQD)
- Jednostka 3: Dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC)
- Jednostka 4: Ustawodawstwo dotyczące jakości powietrza w prawie krajowym

Kwestie szczegółowe związane z dyrektywą w sprawie jakości powietrza

- Jednostka 5: Przyjęcie planu ochrony powietrza zgodnie z art. 23 dyrektywy AQD
- Jednostka 6: Studium przypadku dotyczące głównych przepisów dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD)

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska - nacisk na zanieczyszczenie powietrza

- Jednostka 7: Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach dotyczących jakości powietrza (dwie części)
- Jednostka 8: Prawo do czystego powietrza przed sądami krajowymi - skupienie się na konkretnym państwie członkowskim
- Dział 9: Studium przypadku dotyczące dostępu obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach związanych z jakością powietrza

Egzekwowanie przepisów na szczeblu krajowym

- Jednostka 10: Jaka jest rola sędziego krajowego w sporach sądowych dotyczących jakości powietrza? - odesłanie prejudycjalne

W module zostaną również przedstawione różne metody szkoleniowe, które można wykorzystać w przyszłych warsztatach opartych na tym materiale, wraz z zaleceniami dotyczącymi tego, w jaki sposób i w której części szkolenia można je najlepiej zastosować. Prezentacje bezpośrednie można także połączyć z ćwiczeniami praktycznymi wymagającymi aktywnego udziału uczestników, nauczaniem wspomaganym przez technologię informatyczną, umożliwiającym uczestnikom zapoznanie się z dostępnymi narzędziami, oraz sesjami interaktywnymi, promującymi wymianę dobrych praktyk i doświadczeń.

II. Metodologia

Ramy czasowe

Warsztaty są podzielone na cztery sesje trwające po pół dnia (w wersji online) lub 2,5 dnia (w wersji face-to-face). O dokładnej strukturze i długości decydują oczywiście organizatorzy szkolenia.

Elementy, które należy każdorazowo rozważyć podczas realizowania programu warsztatów i decydowania o podziale czasu między poszczególne podsesje, to m.in. konieczność skutecznego omówienia wszystkich głównych elementów tematu oraz zapewnienia uczestnikom wystarczającej ilości czasu na zadawanie pytań i interakcję z trenerami oraz ze sobą nawzajem. Należy pamiętać o tym, że długie sesje okazały się mniej efektywne w szkoleniu dorosłych. Dlatego w trakcie warsztatów należy wprowadzać częste przerwy lub zmiany w stylu nauczania.

- Orientacyjny przydział czasu na każdą jednostkę zostanie przedstawiony w części IV niniejszego podręcznika dla trenerów.

Profil trenera

Kluczowy dla powodzenia warsztatów szkoleniowych jest dobór trenerów. Udowodniono, że osoby prowadzące szkolenia, których doświadczenie zawodowe jest podobne do doświadczenia uczestników, lepiej rozumieją ich potrzeby szkoleniowe i skuteczniej je zaspokajają. Z tego powodu przy wyborze trenerów na warsztaty szkoleniowe należy wziąć pod uwagę skład grupy docelowej.

Ważne jest także wybranie odpowiedniego trenera dla każdej jednostki. W jednostkach, w których nacisk kładzie się na kwestie praktyczne, idealny byłby udział praktyka, prawnika lub sędziego z osobistym doświadczeniem w danej kwestii. Jeśli prezentacja koncentruje się na przekazaniu informacji lub wprowadzeniu do koncepcji lub szerszej dziedziny prawa, dobrym rozwiązaniem może być zaangażowanie pracownika akademickiego lub odpowiedniego urzędnika zajmującego się polityką, nawet z wykształceniem naukowym.

- Bardziej konkretne informacje na temat profilu trenera, który wydaje się najlepiej dopasowany do każdej jednostki, zostaną przedstawione w części IV niniejszego podręcznika.

Oprócz kwalifikacji zawodowych, jakość warsztatów wdrożeniowych zależy także od kompetencji dydaktycznych i umiejętności pedagogicznych poszczególnych trenerów. Trenerzy powinni nie tylko posiadać wiedzę, ale także umieć skutecznie przekazywać informacje, pomagać użytkownikom końcowym w rozwijaniu nowych umiejętności i motywować ich do aktywnego udziału w szkoleniu. Powinni przekazywać niezbędne informacje w sposób jasny i uporządkowany, podkreślać związki między codzienną pracą uczestników a omawianymi zagadnieniami, zachować pewną elastyczność, aby dostosować się do konkretnych potrzeb i zainteresowań użytkowników końcowych uczestniczących w warsztatach, gdy tylko się one ujawnią, a także być otwartym i zachęcającym do dyskusji i wymiany poglądów z nimi w trakcie sesji.

Inne umiejętności, które potencjalni trenerzy powinni posiadać i które należy wziąć pod uwagę, to znajomość języków obcych (w przypadku warsztatów międzynarodowych) oraz znajomość produktów informatycznych; wykorzystanie technologii będzie wymagane przynajmniej w niektórych częściach szkolenia, nawet jeśli będzie ono prowadzone w cztery oczy (sesje szkoleniowe z wykorzystaniem technologii informatycznych, wykorzystanie programu PowerPoint lub innych materiałów audiowizualnych, kurs e-learningowy itp.).

W celu pomyślnej realizacji warsztatów i lepszego zaspokojenia potrzeb szkoleniowych uczestników należy dążyć do pewnej różnorodności wśród prowadzących. Zróżnicowanie pod względem doświadczenia zawodowego, płci i (w kontekście szkoleń transgranicznych) narodowości prelegentów wzbogaciłoby wydarzenie, oferując różne punkty widzenia na omawiane zagadnienia, stosując różne metody nauczania i zapewniając bardziej wszechstronną analizę prawa dotyczącego odpadów.

Wreszcie, choć nie zawsze łatwo to ocenić, czynnikiem wartym rozważenia może być osobista motywacja potencjalnego trenera. W przypadku realizacji warsztatów na podstawie modułu szkoleniowego od trenerów oczekuje się znacznej elastyczności i zaangażowania, a także chęci do interakcji z użytkownikami końcowymi. Zaangażowanie ekspertów, którzy są zainteresowani projektem i gotowi podjąć wysiłek niezbędny do osiągnięcia pomyślnego rezultatu, stanowiłoby wartość dodaną warsztatów, a jednocześnie dodatkowo motywowało uczestników.

Kryteria wyboru trenerów warsztatów:

- Dobra znajomość i doświadczenie w zakresie tematu i celów każdej podsesji
- Kompetencje dydaktyczne i umiejętności pedagogiczne
- Umiejętności językowe i informatyczne
- Doświadczenie zawodowe podobne do tego, jakie posiadają uczestnicy warsztatów
- Różnorodność w grupie trenerów
- Motywacja

Metody dydaktyczne

Prezentacja w formie wykładu

Optymalną metodą przekazania dużej ilości informacji w ograniczonym czasie są prezentacje w formie wykładu, prowadzone na forum plenarnym. Metoda ta zapewnia prowadzącemu niezbędny czas i elastyczność, dzięki którym może on ułożyć i przedstawić treść podsesji według własnego uznania.

Podczas wykładu należy korzystać z materiałów pomocniczych, takich jak konspekty oraz PowerPoint lub inne narzędzia do prezentacji. Pozwoli to uczestnikom nie tylko lepiej śledzić prezentację, ale także będzie stanowił dokument referencyjny na przyszłość, gdyby użytkownicy końcowi chcieli ponownie przeanalizować główne zagadnienia danej podsesji.

Jednym z celów warsztatów jest zapoznanie uczestników z obowiązującymi przepisami prawa. W tym kontekście w trakcie wykładu należy odwoływać się do materiałów zawartych w pakiecie

użytkownika, a uczestników należy zachęcać do przeglądania tekstów prawnych, identyfikowania przepisów oraz lepszego zrozumienia ich struktury i możliwości zastosowania.

Wzbogacenie wykładu o praktyczne przykłady może być także sposobem na podkreślenie związku między teorią a praktyką oraz lepsze zobrazowanie zastosowania różnych instrumentów prawnych. Prowadzący mogliby także formułować krótkie ćwiczenia lub pytania, wymagające od uczestników zastanowienia się i przedyskutowania ich przed udzieleniem odpowiedzi. W ten sposób trenerzy nie tylko tworzyliby atmosferę dialogu w grupie, ale także oceniali, czy pojęcia zostały właściwie wyjaśnione.

W każdym przypadku należy zapewnić czas na dyskusję lub sesję pytań i odpowiedzi dla użytkowników końcowych, którzy chcą prosić o wyjaśnienia lub dalsze informacje. W zależności od treści i struktury każdego wykładu, pytania mogą być zadawane podczas prezentacji lub w trakcie późniejszej sesji dyskusyjnej moderowanej przez trenera lub prowadzącego warsztaty.

Choć kluczową rolę w prezentacjach bezpośrednich odgrywa trener, należy także zachęcać użytkowników końcowych do aktywnego udziału w różnych podsesjach. Uczestnicy uczą się nie tylko na podstawie samego szkolenia, ale także słysząc pytania i problemy, z którymi jeszcze się nie zetknęli. Z tego powodu ważne jest, aby wszyscy użytkownicy końcowi uczestniczący w warsztatach byli zachęceni i czuli się na tyle swobodnie, by dzielić się przemyśleniami i pomysłami oraz wносить wkład w postaci własnych doświadczeń. Element ten ma szczególne znaczenie w przypadku warsztatów międzynarodowych, podczas których uczestnicy mają możliwość poszerzenia swojej wiedzy o informacje dotyczące stosowania prawa ochrony środowiska UE w innych państwach członkowskich, ucząc się od siebie nawzajem.

Studia przypadków z warsztatów

Oprócz informacji na temat ogólnych aspektów i ram prawnych UE w zakresie prawa ochrony środowiska, szkolenie ma również na celu zapewnienie uczestnikom pewnego praktycznego doświadczenia w zakresie specyfiki odnośnych spraw.

Aby jeszcze bardziej uwypuklić kwestie wymagające szczególnej uwagi i umożliwić uczestnikom rozwijanie konkretnych umiejętności, należy zadbać o ich zaangażowanie w tę część szkolenia. Z tego powodu każdą jednostkę tematyczną uzupełnią specjalnie opracowane warsztatowe studia przypadku. Kolejną zaletą tej metody jest to, że przygotowanie studium przypadku stanowi interaktywny sposób uczenia się. Po wysłuchaniu prezentacji bezpośrednich lub zapoznaniu się z materiałami pomocniczymi uczestnicy z pewnością docenią zmianę techniki prezentacji.

- Studia przypadków przygotowane w grupach roboczych

Podczas warsztatów uczestnicy będą mieli okazję wykorzystać swoje umiejętności i wiedzę do rozwiązywania studiów przypadków związanych z i. głównymi przepisami dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD) oraz dostępem obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza.

Krótkie wprowadzenie na temat organizacyjnych aspektów zadania zostanie przedstawione uczestnikom przez prowadzącego wraz z sesją pytań i odpowiedzi, która odbędzie się podczas sesji plenarnej: jakie zagadnienia będą omawiane w grupach, do jakich rezultatów należy dążyć i

jakie produkty zostaną zaprezentowane podczas sesji plenarnej, która odbędzie się po zakończeniu dyskusji.

Następnie uczestnicy powinni zostać podzieleni na mniejsze grupy robocze, a każdej z nich należy zapewnić miejsce do pracy. Praca w mniejszych grupach ma istotne zalety dla uczestników: możliwość skupienia się na studiach przypadków pozwoli im pogłębić niedawno zdobytą wiedzę poprzez zastosowanie jej w konkretnych przypadkach. Jest to zbliżone do rzeczywistego scenariusza i może stanowić cenne doświadczenie na przyszłość. Format grupy roboczej pozwoli każdemu uczestnikowi aktywnie zaangażować się w debatę i poprawić swoje umiejętności komunikacyjne.

Ponieważ jednym z kluczowych celów ćwiczenia jest wymiana opinii między użytkownikami końcowymi, ważne jest, aby prowadzący warsztaty przydzielił uczestników do grup roboczych w celu wspierania tej interakcji: w przypadku międzynarodowych warsztatów wdrożeniowych i o ile pozwalają na to języki robocze uczestników, użytkownicy końcowi z różnych państw członkowskich lub jurysdykcji o różnych tradycjach prawnych powinni być połączeni w grupy robocze. Jeśli warsztaty są organizowane jako krajowe szkolenie dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, do współpracy można zaprosić sędziów z różnych sądów. Oprócz rozwiązywania spraw, taka różnorodność umożliwiłaby uczestnikom lepsze zrozumienie sposobu rozwiązywania problemów i stosowania przepisów UE w innym kraju, przez przedstawicieli innych zawodów prawniczych, w innym mieście lub sądzie.

➤ Ponieważ na warsztaty wdrażające ten moduł szkoleniowy zalecane są dwa studia przypadku, sposobem na zwiększenie interaktywności uczestników może być zmiana składu grup roboczych w każdym ćwiczeniu.

Podczas części wprowadzającej do studium przypadku prowadzący powinien określić dokładny czas na wykonanie każdej części zadania. W zależności od dostępnego czasu prowadzący, koordynując każde ćwiczenie, będzie musiał zdecydować, czy wszystkie grupy robocze powinny zająć się wszystkimi studiami przypadku, czy też poszczególne studia przypadku powinny zostać przydzielone różnym grupom, aby zapewnić użytkownikom końcowym możliwość dokładnego przeanalizowania wszystkich zagadnień.

Po utworzeniu grup roboczych powinny się one zorganizować, opracować metodę pracy i określić, który z członków grupy będzie odpowiedzialny za przekazanie wniosków z dyskusji pozostałym użytkownikom końcowym. Trener prowadzący ćwiczenie powinien być obecny i do pewnego stopnia śledzić interakcje w każdej grupie, oferując porady dotyczące zarządzania czasem, udzielając wyjaśnień i odpowiadając na pytania, a także będąc przygotowanym do udzielenia pomocy uczestnikom, jeśli napotkają oni poważne trudności lub jeśli ich dyskusja zejdzie na boczne tory. Jeśli na warsztatach obecni są trenerzy innych tematów, mogą oni również zaangażować się w dyskusje w wybranej mniejszej grupie, aby monitorować dyskusję i pomagać w jej prowadzeniu.

Gdy wszystkie grupy zakończą pracę, uczestnicy powinni wrócić do sali plenarnej, aby omówić swoje wnioski. Pozwoli im to porównać swoje rozwiązania z cechami studiów przypadku, uzyskać dodatkowe pomysły od kolegów z innych grup oraz poszerzyć wiedzę na ten temat.

Aby osiągnąć cele dyskusji końcowej, należy zadbać o to, by wszystkie grupy zabrały głos i przedstawiły wyniki swojej pracy. Najskuteczniejsze byłoby omawianie jednego przypadku na raz, zaproszenie sprawozdawcy jednej z grup do przedstawienia wniosków i głównych elementów dyskusji, a następnie poproszenie użytkowników końcowych z pozostałych grup o dodatkowe komentarze, odmienne opinie itp. Na zakończenie prowadzący powinien podsumować główne punkty poruszone w dyskusji i przekazać własne uwagi, tak aby uczestnicy mogli potwierdzić, czy z powodzeniem zajęli się daną sprawą, czy też można ją jeszcze ulepszyć.

- Kształcenie wspomagane technologią informacyjną

Nauczanie wspomagane technologią informatyczną może zwiększyć efektywność szkoleń i dać użytkownikom końcowym możliwość zdobycia praktycznego doświadczenia poprzez wykorzystanie możliwości, jakie oferuje Internet w kwestiach związanych z prawem ochrony środowiska w ogóle. W ten sposób użytkownicy końcowi będą mieli okazję zapoznać się z różnymi stronami internetowymi UE w tej dziedzinie (takimi jak portal E-Justice, strona EJTN, Eur-Lex, strona internetowa Kurii, ECLI itp.), na których mogą uzyskać dalsze informacje i porady dotyczące stosowania instrumentów UE objętych warsztatem. Dzięki efektywnemu korzystaniu z tych stron internetowych uczestnicy nauczą się aktywnie wyszukiwać odpowiednie teksty prawne i sprawy oraz uzyskają pomoc w rozwiązywaniu praktycznych problemów, z którymi mogą się zetknąć podczas stosowania prawa UE w tej dziedzinie.

Dokumenty

Dokumenty, które zostaną udostępnione podczas warsztatów szkoleniowych, stanowią zawartość pakietu użytkownika. Pakiet użytkownika będzie zawierał w szczególności:

- materiały e-learningowe w formie mieszanej;
- materiały pomocnicze do warsztatów;
- zestaw dokumentacji źródłowej;
- program warsztatów;
- lista uczestników;
- lista trenerów/ prelegentów;
- Życiorysy trenerów;
- wkład prelegentów;
- formularz oceny.

III. Pakiet użytkownika: funkcje poszczególnych elementów modułu szkoleniowego

Wprowadzenie

Termin "pakiet dla użytkownika" oznacza całość materiałów, które zostaną udostępnione uczestnikom warsztatów wdrożeniowych. Będą się na niego składać przede wszystkim materiały e-learningowe, materiały szkoleniowe (powiązane drukowane dokumenty prawne, linki do źródeł internetowych, bibliografia instrumentów prawnych dotyczących danego tematu na nośniku USB, wypowiedzi trenerów i studia przypadków), a także dokumenty pomocnicze, takie jak program warsztatów, lista uczestników, formularze oceny warsztatów itp.

Organizatorzy warsztatów i osoby prowadzące szkolenia mogą oczywiście wykorzystać dostarczone materiały w sposób, który uznają za najbardziej odpowiedni, a w razie potrzeby mogą również dołączyć dodatkowe dokumenty. Wszystkie kluczowe instrumenty prawne UE wymagane do przeprowadzenia szkolenia na temat prawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza oraz prawa do czystego powietrza - nacisk na dostęp do wymiaru sprawiedliwości są już częścią pakietu dla użytkowników, ale ponieważ warsztaty mogą być zorganizowane w sposób ukierunkowany na konkretne zagadnienia, przydatne mogą być dodatkowe materiały.

Materiały do pakietu użytkownika mogą i powinny być dostarczone głównie w formie elektronicznej, przy użyciu pamięci USB lub poprzez udostępnienie ich w Internecie i umożliwienie dostępu do nich wszystkim uczestnikom warsztatów. Jeśli warsztaty odbywają się w cztery oczy, materiały, do których trzeba się regularnie odwoływać podczas warsztatów lub które ułatwią śledzenie ich przebiegu, powinny być dostarczone w formie papierowej, aby można było do nich sięgnąć w trakcie wydarzenia:

- program warsztatów;
- lista uczestników;
- lista trenerów/ prelegentów;
- wkład trenerów;
- wydrukowane teksty aktów prawnych, które mają zostać poddane analizie;
- studia przypadków;
- formularze oceny.

➤ Przedstawiając materiały, które powinny towarzyszyć każdej jednostce, należy rozróżnić "materiały niezbędne", które powinny być dostarczone w formie papierowej, i "materiały dodatkowe", które powinny być zawarte w dokumentacji elektronicznej.

E-learning mieszany

Moduł szkoleniowy został skonstruowany w taki sposób, aby uwzględniał podejście metodologiczne "blended learning", ponieważ łączy on interaktywność szkolenia bezpośredniego podczas warsztatów wdrożeniowych z elastycznością, jaką zapewniają materiały e-learningowe. Ponieważ materiały e-learningowe mają różne funkcje i mogą być wykorzystywane przez uczestników warsztatów na kilku etapach procesu uczenia się, ważne jest, aby mieli oni do nich dostęp przy różnych okazjach: przed realizacją warsztatów, aby przygotować się do spotkania, w trakcie ich trwania, aby jak najlepiej wykorzystać dostępne materiały z pomocą trenerów, oraz

po zakończeniu warsztatów, jako punkt odniesienia do wyszukiwania informacji na temat prawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza i prawa do czystego powietrza.

Kluczową funkcją tego materiału e-learningowego jest zapoznanie użytkowników końcowych z szeregiem zagadnień prawnych dotyczących różnych aspektów prawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza oraz prawa do czystego powietrza. Mianowicie, naukowe i techniczne aspekty zanieczyszczenia powietrza, cele i główne elementy Dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD), limity i wartości docelowe w AQD, spory sądowe dotyczące jakości powietrza, dostęp do wymiaru sprawiedliwości i sprawy dotyczące czystego powietrza w UE, odpowiednie orzecznictwo TSUE oraz procedura prejudycjalna.

Obejmuje on:

- Główne międzynarodowe, unijne i krajowe instrumenty prawne oraz orzecznictwo, które będą analizowane podczas warsztatów, z którymi uczestnicy powinni zapoznać się przed przystąpieniem do kursu, a także odpowiedni quiz sprawdzający ich wiedzę. Celem nie jest zastąpienie sesji warsztatowych na te tematy, lecz ich uzupełnienie poprzez zapewnienie, że wszyscy uczestnicy mają wspólny podstawowy poziom wiedzy przed rozpoczęciem kursu i mogą w pełni wykorzystać dyskusję w celu wyjaśnienia kwestii poruszanych podczas warsztatów.
- Dostęp do bibliografii, instrumentów prawnych i innych odpowiednich materiałów źródłowych, do których uczestnicy mogą się odwoływać w dowolnym momencie.
- Dostęp do pozostałej części modułu szkoleniowego w wersji e-learningowej, która zostanie udostępniona po zakończeniu warsztatów, aby uczestnicy mogli ją wykorzystać do odświeżenia wiedzy oraz do ponownego wykorzystania w pracy z współpracownikami, wraz z materiałami szkoleniowymi.

Po wybraniu uczestników należy poinformować ich o sposobie dostępu do materiałów e-learningowych i zachęcić do zapoznania się z ich treścią na 7-10 dni przed rozpoczęciem warsztatów. W ten sposób będą mieli możliwość odświeżenia lub zdobycia podstawowej wiedzy i lepszego przygotowania się do programu warsztatów.

Dokumentacja podstawowa

Teksty prawne będą stanowiły znaczną większość materiałów szkoleniowych: konwencje międzynarodowe, artykuły traktatów, rozporządzenia, dyrektywy, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej itp. będą stanowiły podstawę do analizy podczas warsztatów. W dokumentacji elektronicznej należy zamieścić obszerny zbiór wszystkich dokumentów źródłowych, do których będzie można się odwołać po zakończeniu warsztatów. Uczestnicy będą prawdopodobnie wracać do tych tekstów, aby odświeżyć sobie pamięć, znaleźć konkretny przepis lub orzeczenie, a także szukać wskazówek lub inspiracji, jeśli na późniejszym etapie będą mieli do czynienia ze sprawą dotyczącą danego zagadnienia. Format ten mógłby również ułatwić dalsze rozpowszechnianie tych materiałów, które uczestnicy warsztatów mogliby na życzenie przekazywać swoim kolegom.

Oprócz tekstów prawnych w dokumentacji elektronicznej należy zamieścić linki do internetowych baz danych, narzędzi i źródeł, takich jak portal e-justice, Eur-Lex, Curia, ECLI i inne podobne strony.

- Propozycje dotyczące tego, jakie konkretne materiały powinny znaleźć się w tej części pakietu dla użytkownika, znajdują się w części d) dotyczącej analizy każdej podsesji warsztatów.

Materiały powinny być dostarczone w języku, w którym odbywają się warsztaty. W przypadku warsztatów międzynarodowych można zamieścić linki do baz danych UE (np. <http://eur-lex.europa.eu/> lub <http://curia.europa.eu/>), tak aby użytkownicy końcowi mieli dostęp do tekstów prawnych UE w wybranym przez siebie języku. Oprócz włączenia ich do dokumentacji elektronicznej zaleca się udostępnienie w formie papierowej tych kilku dokumentów, które są absolutnie niezbędne podczas warsztatów. Możliwość szybkiego odnalezienia przepisu, zapoznania się ze strukturą aktu prawnego, sporządzenia notatek itp. może pomóc użytkownikom końcowym w lepszym śledzeniu przebiegu szkolenia i dalszemu zapoznawaniu się z omawianymi aktami prawnymi.

Materiały do ćwiczeń warsztatowych

Na warsztaty wdrażające moduł szkoleniowy "Prawodawstwo UE w zakresie jakości powietrza i prawo do czystego powietrza" proponuje się trzy ćwiczenia warsztatowe. Dwa z nich opierają się na studiach przypadków. Materiały przygotowawcze, takie jak zadania do poszczególnych omawianych przypadków lub dodatkowe teksty prawne, które będą potrzebne do ich rozwiązywania, muszą być dostarczone uczestnikom w formie papierowej podczas warsztatów. Trzeci z nich to panel dyskusyjny oparty na ankiecie, na którą uczestnicy odpowiedzieli w pierwszych dniach warsztatów.

Wkład trenera

Poza dokumentami pomocniczymi, przy każdej organizacji warsztatów wdrażających "Prawodawstwo UE dotyczące jakości powietrza oraz prawo do czystego powietrza - nacisk na dostęp do wymiaru sprawiedliwości" należy poprosić trenerów o przygotowanie własnych materiałów pomocniczych w postaci prezentacji PowerPoint, konspektów, notatek lub pełnych tekstów wykładów. Trenerzy powinni mieć swobodę w kształtowaniu materiałów pomocniczych do swoich prezentacji według własnego uznania. Głównym celem jest pomoc użytkownikom końcowym uczestniczącym w warsztatach w lepszym zrozumieniu prezentacji i z tego powodu należy położyć szczególny nacisk na zapewnienie przejrzystej struktury.

Trenerom można również doradzić, by przygotowali odpowiednią liczbę slajdów, pozostawiając trochę czasu na pytania i odpowiedzi w trakcie prezentacji lub w przypadku nieplanowanej dyskusji.

Materiały przygotowane przez trenerów można również wykorzystać jako dokument referencyjny do określenia głównych punktów tematu.

Wystąpienia prelegentów powinny być dodatkowo dołączone do pakietu użytkownika. Powinny one być także dołączone w formie drukowanej do pakietu dokumentacji.

- Zalecane jest zawsze zapewnienie pewnego rodzaju pisemnego wsparcia dla wykładów i z tego powodu zawsze wymienia się je w rubryce "niezbędne dokumenty". Zwłaszcza zarys prezentacji w programie PowerPoint odzwierciedlający strukturę danej podsesji pozwala uczestnikom lepiej zrozumieć strukturę i śledzić przebieg wykładu.

Dokumenty dodatkowe

Oprócz materiałów szkoleniowych należy udostępnić uczestnikom kilka dokumentów związanych z organizacją warsztatów. Będą one bezpośrednio i stale wykorzystywane podczas warsztatów, dlatego powinny być dostarczone w formie papierowej.

Ostateczny program warsztatów należy przedstawić na początku szkolenia, co pozwoli uczestnikom na odpowiednie zaplanowanie i lepsze zrozumienie przebiegu szkolenia. Należy dostarczyć listę wszystkich uczestników warsztatów, co ułatwi interakcję między użytkownikami końcowymi biorącymi udział w warsztatach. Ponadto, dzięki zamieszczeniu pewnych danych kontaktowych (stanowisko zawodowe i adres pocztowy) uczestnicy mają możliwość utrzymywania kontaktu nawet po zakończeniu warsztatów. Wreszcie, aby uzyskać natychmiastową ocenę warsztatu, należy rozdać kwestionariusz, w którym uczestnicy znajdą informacje zwrotne na temat treści warsztatu, jego cech organizacyjnych i ogólnej efektywności.

IV. Organizowanie i prowadzenie warsztatów: struktura, treść i metodologia

Dla modułu szkoleniowego "Unijne i krajowe prawodawstwo dotyczące jakości powietrza oraz prawo do czystego powietrza - dostęp do wymiaru sprawiedliwości" i warsztatów poświęconych jego realizacji proponuje się strukturę opartą na jednostkach tematycznych. Ostateczna struktura będzie jednak musiała zostać ustalona z uwzględnieniem wcześniejszej wiedzy użytkowników końcowych i priorytetów szkoleniowych.

Uwagi wstępne

- Jednostka 1: Wprowadzenie do ram polityki UE w zakresie czystego powietrza

Przegląd głównych unijnych i krajowych przepisów dotyczących jakości powietrza

- Jednostka 2: Dyrektywa w sprawie jakości powietrza (AQD)
- Jednostka 3: Dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC)
- Jednostka 4: Ustawodawstwo dotyczące jakości powietrza w prawie krajowym

Szczegółowe kwestie związane z dyrektywą w sprawie jakości powietrza

- Jednostka 5: Przyjęcie planu ochrony powietrza zgodnie z art. 23 dyrektywy AQD
- Jednostka 6: Studium przypadku dotyczące głównych przepisów dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD)

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska - nacisk na zanieczyszczenie powietrza

- Dział 7: Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach dotyczących jakości powietrza (dwie części)
- Jednostka 8: Prawo do czystego powietrza przed sądami krajowymi - skupienie się na konkretnym państwie członkowskim
- Dział 9: Studium przypadku dotyczące dostępu obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach związanych z jakością powietrza

Egzekwowanie przepisów na szczeblu krajowym

- Jednostka 10: Jaka jest rola sędziego krajowego w sporach sądowych dotyczących jakości powietrza? – odesłanie prejudycjalne

Uwagi wstępne

Krótki opis zawartości

Warsztaty powinny zawsze rozpoczynać się od powitania uczestników oraz krótkiego wprowadzenia i wyjaśnienia treści programu, organizacji i realizacji warsztatów.

Cele ogólne

Głównym celem pierwszej sesji jest powitanie trenerów i uczestników warsztatów, przedstawienie im ram szkolenia oraz zachęcenie ich do współdziałania i aktywnego udziału w kursie.

Szczegółowe punkty nauczania

Przedstawienie organizatorów warsztatów

Sesja powitalna służy przedstawieniu kierownika szkolenia, który odpowiada za skuteczną realizację treści programu, przewodniczenie prezentacjom, zarządzanie sesjami pytań i odpowiedzi, organizowanie i realizację ćwiczeń praktycznych oraz rozwiązywanie *doraźnych* problemów w trakcie całych warsztatów. Kierownikowi szkolenia może pomagać doradca ds. szkoleń sądowych, który w idealnej sytuacji powinien być ekspertem w danej dziedzinie (sędzią, prawnikiem praktykiem lub pracownikiem naukowym) i który zazwyczaj od samego początku uczestniczy w przygotowywaniu materiałów szkoleniowych (ustala strukturę programu, ustala treść każdej prezentacji i ćwiczenia praktycznego, sprawdza wszystkie przygotowane prezentacje, aby upewnić się, że materiały nie powielają się, a w razie potrzeby pomaga także w realizacji warsztatów).

Przedstawienie uczestników i trenerów

Sesja otwierająca powinna być także wykorzystana do umożliwienia uczestnikom przedstawienia się, zaprezentowania swojej narodowości i zawodowej przeszłości oraz przedstawienia swoich oczekiwań wobec warsztatów. W ten sposób użytkownicy końcowi zapoznają się z zasadami zwracania się do grupy, co powinno ułatwić ich aktywny udział w kolejnych sesjach, a także poznają nieco lepiej pochodzenie swoich kolegów. Uświadomienie trenerom i uczestnikom, jakie narodowości i grupy zawodowe są reprezentowane na warsztatach, może mieć duże znaczenie w dyskusji i stanowić atut w zapewnieniu efektywnej wymiany informacji i doświadczeń. Możliwość dowiedzenia się od uczestników, jakie doświadczenie wnoszą ze sobą na szkolenie i co przede wszystkim chcą osiągnąć dzięki uczestnictwu w nim, może pomóc prowadzącemu warsztaty w lepszym dostosowaniu programu do konkretnych potrzeb uczestników, poprzez położenie nacisku na pewne aspekty, dostosowanie czasu przeznaczonego na poszczególne podsesje itp.

- Można to osiągnąć, zachęcając uczestników do zadania kluczowego pytania, na które oczekują odpowiedzi w trakcie warsztatów, lub do wskazania elementu, który skłonił ich do zgłoszenia się na warsztaty.

Prezentacja programu warsztatów

Warsztaty powinny obejmować na początku prezentację programu, zakresu i celów. Należy wskazać cel każdej jednostki oraz podkreślić oczekiwany wkład uczestników w każdą część programu. Ważne jest, aby użytkownicy końcowi zdawali sobie sprawę z celu każdej jednostki i przebiegu programu warsztatów, aby byli lepiej przygotowani do śledzenia dyskusji i upewnili się, że nie przegapią okazji do zadawania pytań lub wyjaśniania niejasności.

Prezentacja materiałów szkoleniowych

Sesja otwierająca jest również okazją do zaprezentowania materiałów zawartych w pakiecie użytkownika i wyjaśnienia ich funkcji, tak aby użytkownicy końcowi mogli z nich korzystać w trakcie warsztatów) oraz objaśnienia dotyczące dokumentów, które zostaną udostępnione uczestnikom w formie papierowej do wykorzystania podczas warsztatów (np. prezentacje i konspekty trenerów, najważniejsze teksty prawne, studia przypadków do ćwiczeń warsztatowych, dokumenty takie jak lista uczestników, narzędzia do oceny warsztatów itp.

Prezentacja aspektów organizacyjnych warsztatów

Ponadto przedstawione zostaną wszystkie aspekty logistyczne warsztatów. Wskazane zostaną miejsca, w których będą odbywać się poszczególne sesje, ćwiczenia, przerwy na lunch i kawę, możliwość korzystania z komputerów, Wi-Fi, biblioteki, stanowiska biznesowego itp. oraz informacje o organizowanych lunchach i kolacjach. Należy zadbać o to, aby użytkownicy końcowi dowiedzieli się o wszystkich środkach podjętych w celu ułatwienia im udziału w warsztatach i byli w stanie z nich skorzystać, a także o znaczeniu wspólnych działań umożliwiających mniej formalną interakcję między trenerami i innymi uczestnikami.

Metodologia

W trakcie obrad plenarnych wszyscy uczestnicy są proszeni o przedstawienie się. Program warsztatów zostanie przedstawiony przez kierownika szkolenia.

Po powitaniu uczestników i trenerów na warsztacie będą oni mieli możliwość przedstawienia się i wyrażenia swoich oczekiwań wobec warsztatu. Dzięki temu od samego początku poprawi się atmosfera warsztatów, co jest kluczowym elementem ich powodzenia. Uczestnicy są bardziej skłonni do aktywności podczas warsztatów, jeśli znają pochodzenie swoich kolegów.

Ponadto zostanie przedstawiony zarys i główne cele warsztatów. Wprowadzenie to będzie zawierać informacje zarówno o programie, jak i o logistyce (np. o tym, które sale będą dostępne dla uczestników podczas warsztatów, biblioteka, dostępność komputerów i Wi-Fi, przerwy na kawę i posiłki, program wieczorny). Kierownik warsztatów może także zaproponować ćwiczenie przełamujące lody.

Czas trwania

Czas przeznaczony na sesję otwierającą będzie zależał od liczby uczestników warsztatów. Biorąc pod uwagę, że w idealnym przypadku w warsztatach powinno uczestniczyć od 20 do 30 osób, sesja otwierająca powinna trwać ok. 30 minut, aby zapewnić wszystkim trenerom i uczestnikom wystarczającą ilość czasu na zaprezentowanie się oraz przekazanie wszystkich niezbędnych informacji o wydarzeniu.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Ostateczna wersja programu warsztatów
02	Lista trenerów
03	Życiorysy trenerów
04	Lista uczestników

Kierownik szkolenia powinien zademonstrować w tej jednostce cały pakiet użytkownika, w tym dokumentację elektroniczną, aby poinformować uczestników o wszystkich funkcjach pakietu.

Profil trenera

Sesja otwierająca odbywa się na posiedzeniu plenarnym i jest koordynowana przez kierownika szkolenia, osobę odpowiedzialną za zapewnienie spójnego zarządzania warsztatami lub doradcę ds. szkoleń sądowych. Przyznanie roli "kierownika warsztatów" osobie odpowiedzialnej za organizację warsztatów byłoby wartością dodaną. Osoba ta byłaby najbardziej odpowiednia do przedstawienia struktury programu i jego głównych celów, po podjęciu wszystkich związanych z nim decyzji i przyznaniu pierwszeństwa określonym elementom szkolenia przed innymi.

Jednostka 1: Wprowadzenie do ram polityki UE w zakresie czystego powietrza

Krótki opis treści i celów ogólnych

Ogólnym celem tej prezentacji jest przedstawienie kompleksowego przeglądu różnych instrumentów prawnych dotyczących jakości powietrza w systemie prawnym UE. Nacisk położono na Dyrektywę w sprawie jakości powietrza, która jednak zostanie szczegółowo omówiona w kolejnym rozdziale. Prezentacja rozpoczyna się od przeglądu Europejskiego Zielonego Ładu i ambicji zerowej emisji zanieczyszczeń, co stanowi kontekst dla polityki czystego powietrza. Następnie krótko omówiono poszczególne akty prawne UE dotyczące czystego powietrza: Dyrektywy w sprawie jakości otaczającego powietrza oraz Dyrektywy w sprawie krajowych zobowiązań do redukcji emisji. W końcowej części rozdziału dokonano "kontroli sprawności" i przeglądu polityki czystego powietrza, jak również przedstawiono prognozy dotyczące kolejnych etapów, które należy osiągnąć.

Szczegółowe punkty nauczania

- Europejski Zielony Ład i jego ambicja zerowej emisji zanieczyszczeń
- Przegląd prawodawstwa UE dotyczącego czystego powietrza:
 - Dyrektywy w sprawie jakości powietrza atmosferycznego
 - Dyrektywa w sprawie krajowych zobowiązań do redukcji emisji
- Kontrola efektywności dyrektyw w sprawie jakości powietrza atmosferycznego
- Przegląd dyrektyw w sprawie jakości powietrza atmosferycznego

Metodologia

Ta jednostka powinna być prowadzona w formie prezentacji na sesji plenarnej, online lub osobiście, z zachęcaniem do zadawania pytań i dyskusji.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na tę jednostkę powinien wynosić ok. 45 minut, ale powinien być tak zorganizowany, aby pozostał czas na pytania i dyskusje.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w formie papierowej podczas podsesji):

01	Prezentacja PowerPoint: "Wprowadzenie do polityki czystego powietrza UE".
02	Europejski Zielony Ład
03	Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza atmosferycznego i w sprawie czystszej jakości powietrza dla Europy, zmieniona dyrektywą Komisji (UE) 2015/1480.

04	Dyrektywa 2004/107/WE odnosząca się do arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu, zmieniona rozporządzeniem (WE) 219/2009 i dyrektywą Komisji (UE) 2015/1480
05	Dyrektywa w sprawie krajowych zobowiązań do redukcji emisji (dyrektywa (UE) 2016/2284 w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza, zmieniająca dyrektywę 2003/35/WE i uchylająca dyrektywę 2001/81/WE

Profil trenera

Idealnym prelegentem jest przedstawiciel Komisji Europejskiej posiadający doświadczenie w tej dziedzinie.

Jednostka 2: Dyrektywa w sprawie jakości powietrza (AQD)

Krótki opis treści i celów ogólnych

Ogólnym celem tej prezentacji jest zapewnienie dogłębnego zrozumienia Dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD), jej genezy i rozwoju, głównych celów, kluczowych cech i powiązań z innymi aktami prawnymi UE. W związku z tym w prezentacji przedstawiono kontekst i podstawowy mechanizm, etapy historyczne i kontekst odpowiednich aktów prawnych UE, a także wskazano niektóre istotne problemy, takie jak monitorowanie i wartości dopuszczalne/docelowe.

Szczegółowe punkty nauczania

- Różne podejścia prawne UE do jakości powietrza
- Podstawowy mechanizm działania dyrektywy AQD
- Etapy historyczne i kontekst ochrony jakości powietrza w UE
- Odpowiednie przepisy UE dotyczące jakości powietrza
- Przegląd wartości dopuszczalnych dla ochrony zdrowia ludzi (art. 13 i załącznik XI dyrektywy AQD)
- Wybrane zagadnienia
 - Monitorowanie jakości powietrza
 - Wartości graniczne
 - Wartości docelowe
 - Jakość powietrza i zatwierdzanie projektów
- Orzecznictwo

Metodologia

Tę jednostkę należy przeprowadzić w formie prezentacji na sesji plenarnej, online lub osobiście. Zakres tej części nie jest duży, ale może być dość mylący dla sędziów bez doświadczenia w tej dziedzinie, zwłaszcza że czas trwania tej części jest krótki. Dlatego prelegent powinien skupić się bardziej na zasadach i związkach między poszczególnymi przepisami, zamiast czytać fragmenty przepisów UE słowo po słowie. Zaleca się, aby pytać słuchaczy, czy dobrze zrozumieli slajdy, i zostawić trochę czasu nawet w trakcie prezentacji na pytania i uwagi od słuchaczy. Zaleca się także jasne przedstawienie orzecznictwa, tak aby słuchacze zrozumieli, jak stosować jego kluczowe elementy, a zwłaszcza istotne problemy.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na tę część powinien wynosić około 60 minut, z pozostawieniem czasu na pytania i komentarze uczestników.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Prezentacja PowerPoint: "Ogólny przegląd dyrektywy w sprawie jakości powietrza".
02	Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza atmosferycznego

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty UE
01	Dyrektywa 2010/75 w sprawie emisji przemysłowych
02	Dyrektywa 2011/92 w sprawie oceny oddziaływania na środowisko
03	Dyrektywa 80/779/EWG w sprawie dopuszczalnych i zalecanych wartości jakości powietrza dla dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego
04	Dyrektywa 82/884/EWG w sprawie wartości dopuszczalnej dla ołowiu w powietrzu
05	Dyrektywa 85/203/EWG w sprawie norm jakości powietrza w odniesieniu do dwutlenku azotu
06	Dyrektywa 96/62/WE w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza
07	Dyrektywa 1999/30/WE odnosząca się do wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu
08	Dyrektywa 2000/69/WE odnosząca się do wartości dopuszczalnych dla benzenu i tlenku węgla w otaczającym powietrzu
09	Dyrektywa 2002/3/WE odnosząca się do ozonu w otaczającym powietrzu
10	Dyrektywa 2004/107/WE w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu
11	Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza atmosferycznego i w sprawie czystszej powietrza konsoliduje większość dyrektyw
12	Dyrektywa Komisji (UE) 2015/1480 zmieniająca kilka załączników do dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiających przepisy dotyczące metod referencyjnych, walidacji danych i lokalizacji punktów poboru próbek do celów oceny jakości powietrza atmosferycznego
13	Regulamin nr 715/2007 w sprawie homologacji typu pojazdów silnikowych w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z lekkich pojazdów pasażerskich i użytkowych

14	Dyrektywa 2016/2284 w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych
15	Dyrektywa 2001/42 w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (plany i programy)
	Orzecznictwo
16	C-375/21 - Sdruzhenie "Za Zemiata - Dostap Do Pravosadie" i inne
17	Sprawa Stichting Natuur en Milieu i in. (C-165/09 do C-167/09)
18	C-177 - 179/19 P
19	T-339/16, T-352/16 i T-391/16, EU:T:2018:927.
20	C-635/18, EU:C:2021:437
21	C-404/13, EU:C:2014:2382, sprawa ClientEarth
22	C-237/07, EU:C:2008:447, sprawa Janecek
23	C-723/17, EU:C:2019:533, sprawa Craeynest
24	C-174/21 - Komisja przeciwko Bułgarii
25	C-635/18, EU:C:2021:437, COM przeciwko Niemcom
26	C-664/18, EU:C:2021:171, COM przeciwko Zjednoczonemu Królestwu
27	C-637/18, EU:C:2021:92, COM przeciwko Węgrom
28	C-644/18, EU:C:2020:895, Wielka Izba, COM przeciwko Włochom
29	C-638/18, EU:C:2020:334, Komisja przeciwko Rumunii
30	C-636/18, EU:C:2019:900, Komisja przeciwko Francji
31	C-336/16, EU:C:2018:94, COM przeciwko Polsce
32	C-488/15, EU:C:2017:267, COM przeciwko Bułgarii.
33	C-68/11, EU:C:2012:815, COM przeciwko Włochom.
34	C-34/11, EU:C:2012:712, COM przeciwko Portugalii.
35	C-479/10, EU:C:2011:287, Komisja przeciwko Szwecji.

Profil trenera

Idealnym prelegentem jest osoba posiadająca wiedzę na temat praktycznego stosowania dyrektywy i związanego z nią orzecznictwa TSUE, wywodząca się z sądownictwa lub środowiska akademickiego.

Jednostka 3: Dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC)

Krótki opis treści i celów ogólnych

Celem tej części jest przedstawienie dogłębnego zrozumienia dyrektywy w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC), jej przyjęcia i nowelizacji, głównych celów i cech, zobowiązań na lata 2020 i 2030 oraz powiązanych programów. Prezentacja rozpoczyna się od przedstawienia historii przyjęcia dyrektywy i wyznaczenia związanych z nią kamieni milowych. Następnie przedstawiono dane dotyczące rozwoju sytuacji do 2010 r. i po nim, a więc także przebiegu rewizji NECD. Wreszcie, w prezentacji wyjaśniono cele na rok 2030 oraz Krajowe Programy Kontroli Zanieczyszczeń Powietrza, a także przedstawiono związane z nimi orzecznictwo.

Szczegółowe punkty nauczania

- Przyjęcie i nowelizacja dyrektywy NEC
 - Główne cele i najważniejsze cechy
- Zobowiązania na lata 2020 i 2030
- Krajowe Programy Kontroli Zanieczyszczeń Powietrza
- Orzecznictwo TSUE związane z dyrektywą NEC

Metodologia

Niniejsza jednostka powinna być prowadzona w formie prezentacji na sesji plenarnej, online lub osobiście. Niektóre aspekty koncepcyjne mogą być nieco mylące, dlatego nawet podczas prezentacji należy przewidzieć czas na pytania i dyskusje oraz wyjaśnić niektóre praktyczne zastosowania.

Czas trwania

Czas trwania tej sesji powinien wynosić 30 minut.

Dokumentacja (zob. ogólny wykaz materiałów)

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Prezentacja PowerPoint "Dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC)".
-----------	---

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty UE / Dokumenty międzynarodowe
01	Dyrektywa EIA (85/337/EWG zmieniona dyrektywą Rady 97/11/WE i dyrektywą 2003/35/WE)
02	Dyrektywa w sprawie siarki w paliwach (1999/32/WE)

03	Dyrektywa LCP (2001/80/WE, dyrektywa w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania)
04	Dyrektywa w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (79/409/EWG)
05	Protokół z Kioto
06	Dyrektywa IPPC (96/61/WE)
07	Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (2010/75/UE)
08	Dyrektywa SEA (2001/42/WE)
09	Dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko (2004/35/WE)
10	Dyrektywa (UE) 2016/2284 w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmieniająca dyrektywę 2003/35/WE i uchylająca dyrektywę 2001/81/WE
11	1999 Protokół z Göteborga o ograniczeniu zakwaszenia, eutrofizacji i ozonu w warstwie przyziemnej
	Orzecznictwo
12	TSUE, C-273/08 - Komisja przeciwko LU
13	TSUE, sprawy połączone C-165-167/09 <i>Stichting Natuur en Milieu</i>
14	TSUE, C-128/17 - <i>PL przeciwko Parl and Cons</i>

Profil trenera

Idealnym mówcą jest osoba posiadająca wiedzę na temat praktycznego stosowania dyrektywy i związanego z nią orzecznictwa TSUE, pochodząca z sądownictwa, środowiska akademickiego lub krajowych organów rządowych.

Jednostka 4: Ustawodawstwo dotyczące jakości powietrza w prawie krajowym

Krótki opis treści i celów ogólnych

Ogólnym celem tej prezentacji jest zapoznanie się z ustawodawstwem krajowym dotyczącym jakości powietrza, a także zrozumienie transpozycji unijnych przepisów dotyczących jakości powietrza i ich wzajemnych powiązań. W związku z tym w prezentacji omówiono różne przepisy krajowe dotyczące jakości powietrza. Następnie wyjaśniono, w jaki sposób przepisy krajowe transponowały dyrektywy UE oraz jak w praktyce wygląda interakcja między prawem unijnym i krajowym.

Szczegółowe punkty nauczania

- Główne cechy ustawodawstwa krajowego w zakresie jakości powietrza
- Transpozycja przepisów UE dotyczących jakości powietrza na poziomie krajowym
- Orzecznictwo krajowe w zakresie przepisów dotyczących jakości powietrza
- Wyzwania związane z wdrażaniem i egzekwowaniem przepisów

Metodologia

Ta jednostka powinna być prowadzona w formie prezentacji na sesji plenarnej, online lub osobiście, zachęcając do zadawania pytań i dyskusji.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na realizację tego zadania wynosi około 70 minut.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w formie papierowej podczas podsesji):

01	Prezentacja w programie PowerPoint: "Regulacje prawne dotyczące jakości powietrza w prawie krajowym".
-----------	---

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty UE / Dokumenty międzynarodowe
	Do dodania w zależności od kontekstu krajowego

Profil trenera

Idealnym prelegentem jest profesor lub praktyk krajowy posiadający doświadczenie w tej dziedzinie.

Jednostka 5: Przyjęcie planu ochrony powietrza zgodnie z art. 23 AQD

Krótki opis treści i celów ogólnych

Celem niniejszej prezentacji jest przedstawienie dogłębnego zrozumienia procesu przyjmowania planu ochrony powietrza zgodnie z art. 23 Dyrektywy w sprawie jakości powietrza. Prezentacja rozpoczyna się zatem od szczegółowego wyjaśnienia przepisów zawartych w tym artykule, a następnie opisano, czym jest plan ochrony powietrza i co powinien zawierać. W prezentacji przedstawiono również rozważania na temat proporcjonalności i egzekwowania planów ochrony powietrza. Wreszcie, prezentacja dotyczy jakości powietrza i wydawania pozwoleń na realizację przedsięwzięć, analizując takie kwestie, jak emisje przemysłowe i ocena oddziaływania. W prezentacji przytoczono przykłady z orzecznictwa.

Szczegółowe punkty nauczania

- Artykuł 23 dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD)
- Cel i proporcjonalność planów AQ
- Egzekwowanie planów AQ i ich wdrażanie na poziomie krajowym
- Koordynacja i porównanie niektórych planów w ramach unijnego prawa ochrony środowiska
- Jakość powietrza i wydawanie pozwoleń na realizację projektów
- Podobieństwa i różnice w stosunku do innych "planów" wymaganych przez prawo środowiskowe UE (np. dyrektywa w sprawie hałasu w środowisku i dyrektywa ramowa w sprawie odpadów)

Metodologia

Niniejszy dział powinien być prowadzony w formie prezentacji na forum plenarnym, najlepiej z wykorzystaniem wielu praktycznych przykładów. Ze względu na charakter treści, prowadzący powinien przygotować się do odpowiadania na pytania i komentarze nawet w trakcie prezentacji.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na ten dział powinien wynosić około 60 minut, wliczając w to czas na pytania i odpowiedzi.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Prezentacja w programie PowerPoint: "Przyjęcie planu ochrony jakości powietrza zgodnie z art. 23 dyrektywy AQD".
02	Dyrektywa w sprawie jakości powietrza

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty UE
--	-----------------------------

01	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
02	Dyrektywa 2001/81/WE - Dyrektywa NEC
03	Dyrektywa 2002/49/WE - dyrektywa odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku
04	Dyrektywa 2000/60 - Ramowa Dyrektywa Wodna
05	Dyrektywa 92/43 - Dyrektywa Siedliskowa
06	Dyrektywa 91/676 - Dyrektywa azotanowa
07	Dyrektywa 2008/98 - dyrektywa w sprawie odpadów
08	Dyrektywa 2010/75 - Dyrektywa o emisjach przemysłowych
09	Dyrektywa 2011/92 - Dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko
	Orzecznictwo
10	<i>Sprawa Janecek</i> (C-237/07, EU:C:2008:447)
11	<i>Sprawa Client Earth</i> (C-404/13, EU:C:2014:2382)
12	<i>COM przeciwko Bułgarii</i> (PM10, C-488/15, EU:C:2017:267)
13	<i>COM przeciwko Polsce</i> (PM10, C-336/16, EU:C:2018:94)
14	<i>Komisja przeciwko Francji</i> (NO2, C-636/18, EU:C:2019:900)
15	<i>Komisja przeciwko Rumunii</i> (PM10, C-638/18, EU:C:2020:334)
16	<i>Komisja przeciwko Włochom</i> (PM10, C-644/18, EU:C:2020:895, Wielka Izba)
17	<i>Komisja przeciwko Węgrom</i> (PM10, C-637/18, EU:C:2021:92)
18	<i>Komisja przeciwko Zjednoczonemu Królestwu</i> (NO2, C-664/18, EU:C:2021:171)
19	<i>Komisja przeciwko Niemcom</i> (NO2, C-635/18, EU:C:2021:437)
20	C-320/03, EU:C:2005:684
21	C-28/09, EU:C:2011:854
22	<i>Sprawa Stichting Natuur en Milieu i in.</i> (C-165/09 do C-167/09, EU:C:2011:348)
23	<i>Sprawa Sdruzhenie "Za Zemiata - Dostap Do Pravosadie" i inne</i> (C-375/21)

Profil trenera

Idealnym prelegentem jest profesor lub praktyk posiadający odpowiednią wiedzę i/lub doświadczenie w opracowywaniu lub wdrażaniu planów ochrony powietrza.

Jednostka 6: Studium przypadku dotyczące głównych przepisów dyrektywy w sprawie jakości powietrza (AQD)

Krótki opis treści i celów ogólnych

W tym rozdziale zostanie zaprezentowane studium przypadku. Jest to przypadek fikcyjny, który pomoże uczestnikom zrozumieć i przedyskutować różne aspekty planowania ochrony powietrza. W opisywanym przypadku fikcyjny kraj opiera swój plan ochrony powietrza na danych zebranych w równomiernie rozmieszczonych strefach oceny, z których jedna obejmuje stolicę - stąd kilka specyficznych cech dotyczących gęstości zaludnienia i przemysłu. Uczestnicy powinni więc przeanalizować przypadek w oparciu o Dyrektywę w sprawie jakości powietrza, omawiając głównie obowiązki państwa, warunki, elementy itp. Są również proszeni o refleksję na temat: (i) własnego państwa członkowskiego, zwłaszcza w odniesieniu do tego, który organ byłby zobowiązany do przygotowania planu ochrony powietrza; (ii) jak podjęliby decyzję w sprawie opisanej sprawy sądowej wniesionej przez lokalnego działacza na rzecz ochrony środowiska.

Konkretne punkty/ pytania związane ze studium przypadku

- Elementy, warunki i inne kluczowe cechy dyrektywy w sprawie jakości powietrza
- Strefy oceny
- Obowiązki państw
- Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza

Metodologia

Prowadzący przedstawi przypadek, zwracając uwagę na główne cechy faktyczne. Po prezentacji wprowadzającej uczestnicy zostaną podzieleni na grupy po 6-8 osób. Grupy omówią sprawę na podstawie prawa UE i prawa krajowego (procesowego). Po zakończeniu dyskusji w grupach uczestnicy wracają na salę plenarną. Każda grupa będzie miała swojego sprawozdawcę, który objaśni wyniki dyskusji, trener skomentuje ich ustalenia, a grupa będzie miała możliwość dalszej dyskusji.

Ramy czasowe

Wprowadzenie do studium przypadku powinno trwać 15 minut; następnie uczestnicy podzielą się na grupy. Dyskusja nad przypadkiem trwa 45 minut, a następująca po niej dyskusja plenarna wraz z podsumowaniem - kolejne 30 minut.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Studium przypadku
-----------	-------------------

Profil trenera

Ciągłe szkolenie sędziów w tym zakresie może być bardziej skuteczne, gdy prowadzi je osoba o takim samym przygotowaniu zawodowym ("mówiąca tym samym językiem"). Idealnym prelegentem mógłby więc być sędzia doświadczony w zakresie sądownictwa administracyjnego lub doświadczony profesor prawa ochrony środowiska.

Jednostka 7: Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach związanych z jakością powietrza

Krótki opis treści i celów ogólnych

Ogólnym celem tej prezentacji jest podniesienie świadomości na temat aspektów prawa Aarhus / prawa UE związanych z dostępem do wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza w odniesieniu do jakości powietrza. Następnie przedstawione zostaną istotne aspekty Konwencji z Aarhus, EKPC oraz innych powiązanych aktów prawnych i polityk. Prezentacja ma charakter bardzo praktyczny i przedstawia różnorodne orzecznictwo TSUE. Celem jest również umożliwienie słuchaczom aktywnego uczestnictwa i wymiany doświadczeń w tej dziedzinie. Omówione zostaną wiodące orzeczenia TSUE oraz tendencje, takie jak kontrola sądowa na szczeblu krajowym.

Szczegółowe punkty nauczania

- Konwencja z Aarhus
- Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska
- Legitymacja prawna:
 - Kluczowe zasady
 - Orzecznictwo TSUE
- Intensywność kontroli sądowej treści planów ochrony jakości powietrza
- Odpowiednie i skuteczne środki zaradcze
 - Kluczowe zasady
 - Orzecznictwo TSUE
- Obowiązki sądów krajowych w tej sprawie
 - Interpretacja
 - Efektywność

Odesłanie prejudycjalne

Metodologia

Ta jednostka powinna być prowadzona w formie prezentacji bezpośredniej na sesji plenarnej w trybie online lub osobiście. Dyskusje i pytania powinny być stymulowane w maksymalnym stopniu.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na tę jednostkę wynosi około 130 minut i powinien obejmować czas na dyskusję z uczestnikami oraz 10 minut przerwy.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Prezentacja PowerPoint: "Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach dotyczących jakości powietrza (część I i II)".
02	Konwencja z Aarhus
03	Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska C(2017)2616 final

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty UE
01	Dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (2011/92/UE)
02	Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (2010/75/UE)
03	Dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko (2004/35/CE)
04	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
05	Dyrektywa siedliskowa
	Orzecznictwo
06	TSUE, Apollo Tyres - Węgry (C-575/20)
07	TSUE, VÍTKOVICE STEEL - Czechy (C-524/20)
08	TSUE, Aurubis - Niemcy (C-271/20)
09	TSUE, Energieversorgungscenter Dresden-Wilschdorf - Niemcy (C-938/19)
10	TSUE, sprawy połączone od C-177/19 P do C-179/19 P - Allemagne - Ville de Paris i in. przeciwko Komisji
11	TSUE, Janecek (C-237/07)
12	TSUE, ClientEarth (C-404/13)
13	TSUE, Folk (C-529/15)
14	TSUE, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15)
15	TSUE, Land Nordrhein-Westfalen (C-535/18)
16	TSUE, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland i inni (C-197/18)

17	TSUE, Komisja przeciwko Niemcom (C-137/14)
18	TSUE, Stichting Varkens in Nood i inni (C-826/18)
19	TSUE, Klohn (C-167/17)
20	TSUE, North East Pylon (C-470/16)
21	TSUE, East Sussex (C-71/14)
22	TSUE, Gruber (C-570/13)
23	TSUE, Mellor (C-75/08).
24	TSUE, Inter-Environnement Wallonie (C-41/11).
25	TSUE, Leth (C-420/11)
26	TSUE, Vereniging Hoekschewaards Landschap (C-281/16)
27	TSUE, sprawy połączone C-165/09, C-166/09 i C-167/09.
28	TSUE, Craeynest i inni (C-723/17)
29	TSUE, Komisja przeciwko Słowenii (C-365/10)
30	TSUE, Komisja przeciwko Szwecji (C-479/10)
31	TSUE, Komisja przeciwko Portugalii (C-34/11).
32	TSUE, Komisja przeciwko Rumunii (C-638/18)
33	TSUE, Komisja przeciwko Włochom (C-68/11).
34	TSUE, Komisja przeciwko Bułgarii (C-488/15).
35	TSUE, Komisja przeciwko Polsce (C-336/16).
36	TSUE, Deutsche Umwelthilfe (C-752/18).
37	TSUE, Lyckeskog (C-99/00)
38	TSUE, Cartesio (C-210/06).
39	TSUE, Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi i Catania Multiservizi (C-561/19)
40	TSUE, Komisja przeciwko Francji (C-416/17)
41	TSUE, Standley (C-293/97).

42	TSUE, Eco-Emballages (sprawy połączone C-313/15 i C-530/15)
43	TSUE, Vereniging Hoekschewaards Landschap (C-281/16)
44	ETPC, Sporrøng i Lönnroth przeciwko Szwecji, 7152/75
45	ETPC, Taşkın i inni przeciwko Turcji, 46117/99
46	ETPC, Lopez Ostra przeciwko Hiszpanii (1994)
47	ETPC, Guerra i inni przeciwko Włochom (1998)
48	ETPC, Fadeyeva przeciwko Rosji (2005)
49	Europejski Trybunał Praw Człowieka, Tătar przeciwko Rumunii (2009)
50	ECHR, Cordella i inni przeciwko Włochom (2019)

Profil trenera

Idealnym prelegentem będzie profesor lub praktyk. Należy położyć nacisk na to, w jaki sposób praktyczne aspekty postępowania sądowego są istotne dla zapewnienia odpowiedniego dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, a w szczególności w sprawach dotyczących jakości powietrza.

Jednostka 8: Prawo do czystego powietrza przed sądami krajowymi - skupienie się na konkretnym państwie członkowskim

Krótki opis treści i celów ogólnych

Ogólnym celem tej części jest zrozumienie kluczowych aspektów związanych z dostępem do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza na poziomie krajowym. W tym celu rozpoczyna się od wyjaśnienia powszechnego przekraczania wartości dopuszczalnych w zakresie zanieczyszczeń powietrza oraz wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie w Europie. Prezentacja ma jednak przede wszystkim charakter praktyczny i zawiera opisy różnych przypadków krajowych w konkretnym państwie członkowskim, które będzie przedmiotem analizy podczas warsztatów. Omówiono także główne problemy związane z wykonywaniem tych orzeczeń oraz inne bariery w dostępie do wymiaru sprawiedliwości.

Konkretne punkty/ pytania związane ze studium przypadku

- Prawo do czystego powietrza przed sądami krajowymi:
 - *Locus standi*
 - Przeszkody proceduralne w prawie krajowym: przykłady barier w dostępie do wymiaru sprawiedliwości
 - Komitet ds. Zgodności z Konwencją z Aarhus
 - Egzekwowanie przepisów dotyczących jakości powietrza
 - Orzecznictwo konkretnego państwa członkowskiego

Metodologia

Ta jednostka powinna być prowadzona w formie prezentacji bezpośredniej na sesji plenarnej, zarówno online, jak i osobiście. Dyskusje i pytania powinny być stymulowane w maksymalnym stopniu.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na tę jednostkę wyniesie około 45 minut i powinien obejmować czas na dyskusję z uczestnikami.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Dyrektywa w sprawie jakości powietrza 2008/50/WE
-----------	--

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty unijne i międzynarodowe
--	---

01	Komunikat ACCC/C/2016/151
02	Komunikat ACCC/C/2018/161
03	Karta Praw Podstawowych
04	Konwencja z Aarhus
05	Europejska Konwencja Praw Człowieka
	Ustawodawstwo i dokumenty krajowe
	Należy dodać w zależności od kontekstu krajowego
	Orzecznictwo TSUE
06	C-237/07 Janecek
07	C-404/13 ClientEarth
08	C-723/17 Craeynest
09	C-68/11 Komisja przeciwko Włochom
10	C-488/15 Komisja przeciwko Bułgarii
11	C-336/16 Komisja przeciwko Polsce
12	C-636/18 Komisja przeciwko Francji
13	C-638/18 Komisja przeciwko Rumunii
14	C-644/18 Komisja przeciwko Włochom (Wielka Izba)
15	C-664/18 Komisja przeciwko Zjednoczonemu Królestwu
16	C-752/18 Deutsche Umwelthilfe
	Orzecznictwo krajowe
	Należy dodać w zależności od kontekstu krajowego

Profil trenera

Idealnym prelegentem jest profesor, praktyk krajowy lub prawnik z lokalnej organizacji pozarządowej.

Jednostka 9: Studium przypadku dotyczące dostępu obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza (ćwiczenie z podziałem na role)

Krótki opis treści i celów ogólnych

W tym rozdziale zostanie zaprezentowane studium przypadku. Jest to przypadek fikcyjny, który pomoże uczestnikom zrozumieć i przedyskutować różne aspekty dostępu obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza. W opisywanym przypadku fikcyjne miasto jest dotknięte trwałymi i znaczącymi problemami związanymi z zanieczyszczeniem powietrza, a mianowicie pyłami PM10 i PM2,5, których głównym źródłem jest ogrzewanie domowe, a także znaczny udział pojazdów prywatnych i elektrowni węglowej znajdującej się w pobliżu miasta. Uczestnicy otrzymują także informacje i dane dotyczące zgonów związanych z zanieczyszczeniem powietrza w regionie, planu ochrony powietrza przyjętego przez właściwe władze oraz niektórych skutków tego zanieczyszczenia. Biorąc pod uwagę, że lokalna organizacja pozarządowa wraz z mieszkańcem jednego z najbardziej zanieczyszczonych obszarów miasta postanawiają złożyć wniosek do Sądu Administracyjnego z prośbą o rewizję planu i wprowadzenie pilnych spraw, uczestnicy są zachęceni do refleksji, głównie na temat: (i) aktywnej legitymacji osób indywidualnych i organizacji pozarządowych, jeśli nie przewiduje tego prawo krajowe; (ii) wymogów w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości; (iii) sposobu, w jaki sąd krajowy może analizować treść planów ochrony powietrza; (iv) nauki obywatelskiej.

Konkretne punkty/ pytania związane ze studium przypadku

- Dostęp do wymiaru sprawiedliwości dla obywateli i organizacji pozarządowych w sprawach dotyczących jakości powietrza
- Widoczna niezgodność między prawem europejskim, Konwencją z Aarhus i prawem krajowym
- Proceduralne aspekty dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza
- Rola sądów w planach dotyczących jakości powietrza
- Nauka obywatelska

Metodologia

Prowadzący przedstawi przypadek, zwracając uwagę na główne cechy faktyczne. Po prezentacji wprowadzającej uczestnicy zostaną podzieleni na grupy po 6-8 osób. Grupy omówią sprawę na podstawie prawa UE i prawa krajowego (procesowego). Po zakończeniu dyskusji w grupach uczestnicy wracają na salę plenarną. Każda grupa będzie miała swojego sprawozdawcę, który objaśni wyniki dyskusji, trener skomentuje ich ustalenia, a grupa będzie miała możliwość dalszej dyskusji.

Ramy czasowe

Wprowadzenie do studium przypadku powinno trwać 15 minut; następnie uczestnicy podzielą się na grupy. Dyskusja nad przypadkiem trwa 45 minut, a następująca po niej dyskusja plenarna wraz z podsumowaniem - kolejne 30 minut.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Studium przypadku
02	Rozwiązania do studium przypadku

Profil trenera

Ciągłe szkolenie sędziów w tym zakresie może być bardziej skuteczne, gdy prowadzi je osoba o takim samym przygotowaniu zawodowym ("mówiąca tym samym językiem"). Idealnym prelegentem mógłby więc być sędzia doświadczony w sądownictwie administracyjnym, doświadczony profesor prawa ochrony środowiska lub prawnik mający doświadczenie w tego typu sprawach. Odpowiednim ekspertem może być też prawnik z organizacji pozarządowej.

Jednostka 10: Jaka jest rola sędziego krajowego w sporach sądowych dotyczących jakości powietrza? – odesłanie prejudycjalne

Krótki opis treści i celów ogólnych

Celem ogólnym tej części jest zrozumienie kluczowych aspektów związanych z rolą sędziego krajowego we wdrażaniu europejskiego prawa ochrony środowiska, a także wyjaśnienie znaczenia postępowania przygotowawczego jako narzędzia służącego temu celowi. W tym celu należy położyć nacisk na analizę sposobu, w jaki sędziowie i prokuratorzy krajowi będą właściwie interpretować i wdrażać główne przepisy unijnego prawodawstwa dotyczącego jakości powietrza na poziomie krajowym. Znaczna część tej części rozdziału poświęcona jest procedurze odesłania prejudycjalnego, która zajmuje istotne miejsce w zestawie narzędzi prawnych UE, jakimi dysponują sędziowie krajowi.

Konkretne punkty/ pytania związane ze studium przypadku

- Rola sędziego krajowego
- Odesłanie prejudycjalne
- Praktyczne porady
- Sprawa jakości powietrza

Metodologia

Ta jednostka powinna być prowadzona w formie prezentacji bezpośredniej na sesji plenarnej, zarówno online, jak i osobiście. Dyskusje i pytania powinny być stymulowane w maksymalnym stopniu.

Ramy czasowe

Czas przeznaczony na tę jednostkę wynosi około 75 minut i powinien obejmować czas na dyskusję z uczestnikami.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Dyrektywa w sprawie jakości powietrza 2008/50/WE
-----------	--

Materiały dodatkowe (do dołączenia do dokumentacji elektronicznej - pamięć USB):

	Prawodawstwo i dokumenty UE
01	Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (2010/75/UE)

02	Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska C(2017) 2616 final
03	Poprawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w UE i jej państwach członkowskich COM(2020) 643 wersja ostateczna
	Orzecznictwo
04	TSUE, Komisja przeciwko Polsce C-619/18
05	TSUE, Cartesio C-210/06
06	TSUE, Parfums Christian Dior C-337/95
07	TSUE, Foto-Frost 314/85
08	TSUE, Consorzio Italian Management C-561/19
09	TSUE, C-683/19
10	TSUE, C-375/21
11	TSUE, C-174/21

Profil trenera

Idealnym prelegentem jest sędzia z doświadczeniem w sprawach środowiskowych i odesłaniach prejudycjalnych.

Jednostka 11: Sesja zamykająca - ewaluacja warsztatów

Krótki opis treści

W sesji końcowej warsztatów zostaną sformułowane wnioski, a uczestnicy zostaną poproszeni o ocenę tego wydarzenia.

Cele ogólne

Uczestnicy prześlą informacje zwrotne na temat całego wydarzenia, informacji wstępnych, dokumentacji warsztatów, modułu e-learningowego oraz przydatności warsztatów w ich codziennej pracy.

Szczegółowe punkty nauczania

- Podsumowanie wydarzenia
- Uzyskiwanie informacji zwrotnej
- Wykorzystanie informacji zwrotnych i ocen do ulepszenia modułu szkoleniowego (dla organizatorów)

Metodologia

Uczestnicy będą brać udział w posiedzeniach plenarnych, zarówno online, jak i osobiście. Przed rozpoczęciem końcowej dyskusji i oceny wydarzenia każdy uczestnik powinien wypełnić formularz oceny. Jeśli to możliwe, w końcowej sesji ewaluacyjnej powinni uczestniczyć wszyscy uczestnicy, tzn. także prelegenci oraz kierownik szkolenia i/lub doradca ds. szkoleń dla pracowników wymiaru sprawiedliwości. Kierownik szkolenia powinien zachęcać uczestników do otwartej wypowiedzi na temat ich wrażeń z warsztatów.

Ramy czasowe

Sesja zamykająca powinna trwać ok. 20-30 minut.

Dokumentacja

Niezbędne materiały (udostępniane w wersji papierowej podczas podsesji):

01	Formularz oceny
-----------	-----------------

Profil trenera

Sesja zamykająca będzie prowadzona przez kierownika szkolenia i/lub doradcę ds. szkoleń sądowych w ramach warsztatów.

Załącznik I: Wzór orientacyjnego programu warsztatów

UNIJNE I POLSKIE PRZEPISY DOTYCZĄCE JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ PRAWO DO CZYSTEGO POWIETRZA

Kwestia dostępu do wymiaru sprawiedliwości

Warsztaty internetowe dla polskich sędziów i
prokuratorów

Data, godzina i miejsce

Prelegenci i kierownicy szkoleń

Główne tematy

- Aspekty naukowe i techniczne zanieczyszczenia powietrza
- Cele i główne elementy dyrektywy w sprawie jakości powietrza
- Wartości dopuszczalne i docelowe - art. 13 ust. 1 i art. 16 dyrektywy w sprawie jakości powietrza
- Plany ochrony jakości powietrza - art. 23 ust. 1 dyrektywy w sprawie jakości powietrza
- Główne polskie przepisy dotyczące jakości powietrza
- Postępowanie przed sądem dotyczące jakości powietrza
- Dostęp do wymiaru sprawiedliwości i sprawy dotyczące czystego powietrza w Polsce
- Wyzwania związane z wdrażaniem przepisów dotyczących jakości powietrza w Polsce
- Odpowiednie orzecznictwo TSUE i polskich sądów
- Analiza przykładów dotycząca tematów

Język

Organizator

Data – sesja I

08:45 Wejście na platformę

09:00 **Wprowadzenie i informacje praktyczne**
kierowniczka ds. szkoleń

I. KONTEKST

09:30 **Wprowadzenie do ram unijnej polityki czystego powietrza**

- Przegląd długoterminowych celów UE w zakresie jakości powietrza oraz głównych narzędzi politycznych i legislacyjnych
- Ocena adekwatności dyrektyw w sprawie jakości powietrza

Prelegent

10:15 Przerwa

II. OGÓLNY PRZEGLĄD PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH JAKOŚCI POWIETRZA: PRAWO UNII I POLSKIE

10:30 **Dyrektywa w sprawie jakości powietrza**

- Geneza i rozwój
- Główne cele i kluczowe elementy
- Powiązania z innymi istotnymi przepisami Unii

Prelegent

11:30 Przerwa

11:45 **Dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji**

- Przyjęcie i zmiany
- Główne cele i kluczowe elementy
- Zobowiązania w zakresie redukcji emisji do roku 2020 i 2030 w odniesieniu do pięciu głównych zanieczyszczeń powietrza
- Krajowe programy ograniczania zanieczyszczenia powietrza (sprawozdanie Komisji z 2020 r.)

Prelegent

12:30 **Zakończenie sesji I**

Data – sesja II

08:45 Wejście na platformę

09:00 **Wprowadzenie i informacje praktyczne**
kierowniczka ds. szkoleń

II. OGÓLNY PRZEGLĄD PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH JAKOŚCI POWIETRZA: PRAWO UNII I POLSKIE (cd.)

09:05 **Przepisy dotyczące jakości powietrza w Polsce**
Prelegent

10:15 Przerwa

III. KONKRETNE ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z DYREKTYWĄ W SPRAWIE JAKOŚCI POWIETRZA

10:30 **Przyjęcie planu ochrony jakości powietrza zgodnie z art. 23 dyrektywy w sprawie jakości powietrza**

- Główne przepisy
- Wdrożenie na szczeblu krajowym
- Podobieństwa i różnice w porównaniu z innymi „planami” wymaganymi na mocy unijnego prawa ochrony środowiska (tj. dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku i dyrektywy ramowej w sprawie odpadów)

Prelegent

11:15 Przerwa

Cel

Celem tych warsztatów internetowych obejmujących cztery sesje jest przedstawienie kompleksowego przeglądu kluczowych aspektów prawnych unijnych i polskich przepisów dotyczących jakości powietrza. Nacisk zostanie położony na analizę głównych przepisów dotyczących wartości dopuszczalnych i docelowych dla niektórych zanieczyszczeń (PM_{2,5} i PM₁₀), jak również dotyczących planów ochrony jakości powietrza. Ponadto wśród najważniejszych zagadnień znajdzie się prawo do czystego powietrza oraz dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza zarówno na szczeblu UE, jak i Polski.

Dzięki omówieniu tych zagadnień dotyczących wdrożenia dyrektywy w sprawie jakości powietrza oraz wyzwań unijnych i polskich związanych z postępami przed sądem dotyczącymi jakości powietrza e-warsztaty mają ułatwić prowadzenie przyszłych krajowych postępowań sądowych w tym temacie.

Kto powinien wziąć udział?

Polscy sędziowie i prokuratorzy zainteresowani prawem ochrony środowiska

Interaktywne seminarium internetowe

Seminarium odbędzie się na platformie wideokonferencyjnej Zoom. Zastosowane zostaną najwyższe standardy bezpieczeństwa, aby zapewnić Państwu możliwość aktywnego uczestnictwa w środowisku wideokonferencyjnym najlepszej jakości. Będą Państwo mogli natychmiast i bezpośrednio kontaktować się z naszymi wysokiej klasy prelegentami i innymi uczestnikami. W pełni wykorzystamy dostępne narzędzia techniczne, aby zapewnić intensywne i interaktywne szkolenie.

- 11:30 **Analiza przykładów dotycząca głównych przepisów dyrektywy w sprawie jakości powietrza**
- Wprowadzenie do analizy przykładów
 - Grupy robocze
 - Dyskusja plenarna na temat wyników
- Prelegent*

13:00 **Zakończenie sesji II**

Data – sesja III

- 08:45 Wejście na platformę
- 09:00 **Wprowadzenie i informacje praktyczne**
kierowniczka ds. szkoleń

IV. DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ŚRODOWISKA – KWESTIA ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA

- 09:05 **Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach dotyczących jakości powietrza (część I)**
- Konwencja z Aarhus
 - Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska
 - Legitymacja procesowa: kluczowe zasady i orzecznictwo TSUE
- Prelegent*
- 10:15 Przerwa
- 10:30 **Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w UE w sprawach dotyczących jakości powietrza (część II)**
- Intensywność kontroli sądowej treści planów ochrony jakości powietrza
 - Adekwatne i skuteczne środki ochrony prawnej: kluczowe zasady i orzecznictwo TSUE
- Prelegent*
- 11:15 Break
- 11:30 **Prawo do czystego powietrza przed sądami krajowymi – przypadek Polski**
Prelegent
- 13:30 **Zakończenie sesji III**

Data – sesja IV

- 08:45 Wejście na platformę
- 09:00 **Wprowadzenie i informacje praktyczne**
kierowniczka ds. szkoleń

IV. DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ŚRODOWISKA – KWESTIA ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA (cd.)

- 09:05 **Analiza przykładów na temat dostępu obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących jakości powietrza (ćwiczenie z podziałem na role)**
- Wprowadzenie do analizy przykładów
 - Grupy robocze
 - Dyskusja plenarna na temat wyników
- Prelegent*
- 10:30 Przerwa

V. EGZEKUCOWANIE PRAWA NA SZCZEBLU KRAJOWYM

- 10:45 **Jaka jest rola polskiego sędziego w postępowaniach przed sądem dotyczących jakości powietrza? Odesłanie prejudycjalne**
Prelegent
- 12:00 **Ocena warsztatów**
- 12:30 **Zakończenie e-warsztatów**

Załącznik II: Materiały pomocnicze, które powinny być zawarte w pakiecie użytkownika

PRAWODAWSTWO UE DOTYCZĄCE JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ PRAWO DO CZYSTEGO POWIETRZA - NACISK NA DOSTĘP DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Dokumentacja uzupełniająca (online)

1. Traktat UE

Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) 7 czerwca 2016 r., Dz.U. C 202/01
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana), 7 czerwca 2016 r., Dz.U. C 202/01
Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej, (2016/C 202/02)
Wyjaśnienia odnoszące się do Karty Praw Podstawowych (Dz.U. C 303 z 14.12.2007, str. 17)

2. Prawodawstwo dotyczące jakości powietrza

I. Prawodawstwo UE
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE (wersja skonsolidowana) z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (dyrektywa w sprawie jakości powietrza)
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmieniająca dyrektywę 2003/35/WE i uchylająca dyrektywę 2001/81/WE (Krajowe Pułapy Emisji (KPRU))

<u>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola)</u>
<u>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego</u>
<u>Decyzja Rady (UE) 2017/1757 z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie przyjęcia w imieniu Unii Europejskiej zmiany do Protokołu z 1999 r. do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości w celu ograniczenia zakwaszenia, eutrofizacji i ozonu w warstwie przyziemnej</u>
<u>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/802 z dnia 11 maja 2016 r. odnosząca się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych</u>
<u>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania</u>
<u>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/126/WE (wersja skonsolidowana) z dnia 21 października 2009 r. w sprawie odzyskiwania oparów benzyny na etapie II podczas tankowania pojazdów silnikowych na stacjach paliw</u>
<u>Dyrektywa 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu</u>
<u>Dyrektywa 2004/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie ograniczeń emisji lotnych związków organicznych w wyniku stosowania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz produktach do odnawiania pojazdów, a także zmieniająca dyrektywę 1999/13/WE</u>
<u>Dyrektywa 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza</u>

Dyrektywa 94/63/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (wersja skonsolidowana) z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych (LZO) wynikających ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw

Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/2119 z dnia 20 listopada 2015 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT), na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE, w odniesieniu do produkcji płyt drewnopochodnych (notyfikowana jako dokument nr C(2015) 8062)

Decyzja wykonawcza Komisji 2014/738/UE z dnia 9 października 2014 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT), na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych, w odniesieniu do rafinacji oleju mineralnego i gazu (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 7155)

Decyzja wykonawcza Komisji 2014/687/UE z dnia 26 września 2014 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT), na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE, w odniesieniu do produkcji masy włóknistej, papieru i tektury (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 6750)

Decyzja wykonawcza Komisji 2013/84/UE z dnia 11 lutego 2013 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych w odniesieniu do garbowania skór i skórek (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 618)

Decyzja wykonawcza Komisji 2012/119/UE z dnia 10 lutego 2012 r. ustanawiająca przepisy dotyczące wskazówek w sprawie gromadzenia danych oraz sporządzania dokumentów referencyjnych BAT i zapewniania ich jakości, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 613)

<u>Decyzja wykonawcza Komisji 2012/135/UE z dnia 28 lutego 2012 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych w odniesieniu do produkcji żelaza i stali (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 903)</u>
<u>DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI 2012/134/UE z dnia 28 lutego 2012 r. ustanawiająca konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych związanych z produkcją szkła</u>
<u>Decyzja wykonawcza Komisji 2012/795/UE z dnia 12 grudnia 2012 r. ustanawiająca rodzaj, format i częstotliwość informacji udostępnianych przez państwa członkowskie do celów składania sprawozdań z wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 9181)</u>
II. Dokumenty UE (sprawozdania, analizy, wytyczne)
<u>Briefing - Status jakości powietrza w Europie w 2021 r., 21 września 2021 r.</u>
<u>Sprawozdanie EEA nr 05/2021Sprawozdanie Unii Europejskiej w sprawie wykazu emisji 1990-2019 na mocy Konwencji EKG ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (Konwencja Powietrzna), 26 sierpnia 2021 r.</u>
<u>Monitorowanie emisji CO₂ z samochodów dostawczych, 17 czerwca 2021 r.</u>
<u>Emisje CO₂ z nowych samochodów osobowych, 23 czerwca 2021 r.</u>
<u>Jakość powietrza - zmiana przepisów UE - Status: 10 maja 2021 r.</u>
<u>Wstępna ocena skutków - zmiana dyrektyw w sprawie jakości powietrza atmosferycznego, 17 grudnia 2020 r.</u>
<u>Arkusze informacyjne dotyczące zanieczyszczenia powietrza 2020, 03 grudnia 2020 r.</u>

<u>Sprawozdanie EEA nr 09/2020Jakość powietrza w Europie - sprawozdanie za rok 2020, 23 listopada 2020 r.</u>
<u>Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z postępów we wdrażaniu dyrektywy (UE) 2016/2284 w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, COM(2020) 266 final</u>
<u>Europejska Agencja Środowiska (EEA), National Emission Reduction Commitments Directive reporting status 2020, Briefing No 4/2020, czerwiec 2020 r.</u>
<u>Europejska Agencja Środowiska (EEA), Assessing air quality through citizen science, sprawozdanie nr 19/2019, marzec 2020 r.</u>
<u>Dokument roboczy służb Komisji, kontrola sprawności dyrektyw w sprawie jakości otaczającego powietrza, dyrektywy 2004/107/WE odnoszącej się do arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu oraz dyrektywy 2008/50 w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, SWD(2019) 427 wersja ostateczna z 28.11.2019 r.</u>
<u>Europejska Agencja Środowiska (EEA), Jakość powietrza w Europie - sprawozdanie za rok 2019, nr 10/2019, październik 2019 r.</u>
<u>Europejska Agencja Środowiska (EEA), National Emission Ceilings (NEC) Directive reporting status 2019, nr 2/2019, czerwiec 2019 r.</u>
<u>Europejska Agencja Środowiska (EEA), Europe's urban air quality - re-assessing implementation challenges in cities, Report No 24/2018, March 2019.</u>
<u>COM(2018) 446 final, Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Pierwsza perspektywa dotycząca czystego powietrza, 7 czerwca 2018 r.</u>
<u>COM(2018) 330 final, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Europa, która chroni: Czyste powietrze dla wszystkich, 17 maja 2018 r.</u>

<u>COM(2018) 188 final, Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wdrożenia i przestrzegania norm dotyczących siarki w paliwach żeglugowych określonych w dyrektywie (UE) 2016/802 odnoszącej się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych, Bruksela, 16 kwietnia 2019 r.</u>
<u>COM(2013) 918 final, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Program "Czyste powietrze dla Europy", 18 grudnia 2013 r.</u>
III. Orzecznictwo UE
<u>Sprawa C-752/18, Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 19 grudnia 2019 r. Deutsche Umwelthilfe eV przeciwko Freistaat Bayern</u>
<u>Sprawa C-636/18, Wyrok Trybunału (siódma izba) z dnia 24 października 2019 r. Komisja Europejska przeciwko Republice Francuskiej (nieдоступna w języku angielskim)</u>
<u>Sprawa C-638/18, Wyrok Trybunału z dnia 30 kwietnia 2020 r., Komisja przeciwko Rumunii (Dépassement des valeurs limites pour les PM10)</u>
<u>Sprawa C-723/17, wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 26 czerwca 2019 r., Lies Craeynest i in. przeciwko Brussels Hoofdstedelijk Gewest i Brussels Instituut voor Milieubeheer</u>
<u>Sprawa C-336/16, Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 22 lutego 2018 r., Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej</u>
<u>Sprawa C-129/16, wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 13 lipca 2017 r., Túrkevei Tejtermelő Kft. przeciwko Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség.</u>
<u>Sprawa C-488/15, wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 5 kwietnia 2017 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Bułgarii.</u>

<u>Sprawa C-304/15, wyrok Trybunału (siódma izba) z dnia 21 września 2016 r., Komisja Europejska przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.</u>
<u>Sprawa C-137/14, wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 15 października 2015 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Federalnej Niemiec.</u>
<u>Sprawa C-404/13, Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 19 listopada 2014 r., The Queen, na wniosek ClientEarth przeciwko Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs.</u>
<u>Sprawa C-68/11, Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 19 grudnia 2012 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Włoskiej</u>
<u>Sprawa C-34/11, wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 15 listopada 2012 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Portugalskiej</u>
<u>Sprawa C-120/10, wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 8 września 2011 r., European Air Transport SA przeciwko Collège d'Environnement de la Région de Bruxelles-Capitale i Région de Bruxelles-Capitale, wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym: Conseil d'État - Belgia</u>
<u>Sprawy połączone od C-165/09 do C-167/09, wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 26 maja 2011 r., Stichting Natuur en Milieu i in. przeciwko College van Gedeputeerde Staten van Groningen (C-165/09) i College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (C-166/09 i C-167/09)</u>
<u>Sprawa C-479/10, wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 10 maja 2011 r., Komisja Europejska przeciwko Królestwu Szwecji.</u>
<u>Sprawa C-365/10, wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 24 marca 2011 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Słowenii,</u>
<u>Sprawa C-28/09, wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 21 grudnia 2011 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Austrii.</u>
<u>Sprawa C-237/07, wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 25 lipca 2008 r., Dieter Janecek przeciwko Freistaat Bayern.</u>

<u>Sprawa C-320/03, Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 15 listopada 2005 r., Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Austrii</u>
<u>Sprawa C-361/88, Wyrok Trybunału z dnia 30 maja 1991 r., Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Federalnej Niemiec</u>
<u>Sprawa C- 6/64, Wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 1964 r. Flaminio Costa przeciwko E.N.E.L.</u>
<u>Sprawa C-25/62, wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 1963 r., Plaumann & Co. przeciwko Komisji Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej.</u>

3. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska

I. Prawodawstwo UE i międzynarodowe
<u>ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1367/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty</u>
<u>DYREKTYWA 2003/4/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG</u>
<u>DYREKTYWA 2003/35/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE</u>
<u>ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1049/2001 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji</u>
<u>Zalecenie 2001/331/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. przewidujące minimalne kryteria kontroli w zakresie ochrony środowiska w państwach członkowskich</u>
<u>Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Konwencja z Aarhus), 25 czerwca 1998 r.</u>
II. Dokumenty unijne i międzynarodowe (raporty, opracowania, wytyczne)
<u>Komisja Europejska, Przewodnik dla obywateli dotyczący dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, 28 września 2018 r.</u>
<u>COM(2018) 10 final, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów</u>

<u>"Działania UE na rzecz poprawy przestrzegania przepisów i zarządzania w zakresie ochrony środowiska", 18 stycznia 2018 r.</u>
<u>Briefing, Parlament Europejski, Implementing the Aarhus Convention - Access to justice in environmental matters, październik 2017 r.</u>
<u>C(2017) 2616 final, Komunikat Komisji z dnia 28 kwietnia 2017 r. - Obwieszczenie Komisji w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska</u>
<u>Konwencja z Aarhus: An implementation guide, Europejska Komisja Gospodarcza Organizacji Narodów Zjednoczonych, 2014 r.</u>
<u>Peters, R.L., Snethlage, M., Van Gossum, H., Vancauwenberghe, G., Vandenbroucke, Veronika Mikos, Amor Torre-Marín, D., Verriest, L., & Lammerant, J., "Aktywne rozpowszechnianie informacji o środowisku w odniesieniu do dyrektywy ptasiej i siedliskowej: Raport końcowy", wrzesień 2014 r.</u>
<u>Standing up for your right(s) in Europe, A Comparative study on Legal Standi (Locus Standi) before the EU and Member States' Courts, Studium Departamentu Polityki C, 2012 r.</u>

3. Orzecznictwo UE
<u>T-359/19, ARRÊT DU TRIBUNAL (deuxième chambre élargie) 15 września 2021 r., Daimler AG przeciwko Komisji Europejskiej</u>
<u>OPINIA ADWOKATU GENERALNEGO BOBEK wydana w dniu 10 czerwca 2021 r.(1) Sprawy połączone C-177/19 P, C-178/19 P i C-179/19 P</u>
<u>C-635/18, ARRÊT DE LA COUR (septième chambre) 3 juin 2021, Commission européenne contre République fédérale d'Allemagne</u>
<u>Sprawa C-664/18, WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba) z dnia 4 marca 2021 r., Komisja Europejska przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej</u>
<u>C-693/18, ARRÊT DE LA COUR (druga izba) 17 décembre 2020</u>
<u>Sprawa C-644/18, WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba) z dnia 10 listopada 2020 r., Komisja Europejska przeciwko Republice Włoskiej</u>
<u>Sprawa C-535/18, Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 28 maja 2020 r., IL i in. przeciwko Land Nordrhein-Westfalen</u>
<u>Wyrok z dnia 15 marca 2018 r., C-470/16 North East Pylon Pressure Campaign Limited i Maura Sheehy przeciwko An Bord Pleanála i in.</u>
<u>Sprawa C-664/15, wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 20 grudnia 2017 r., Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation przeciwko Bezirkshauptmannschaft Gmünd</u>
<u>Wyrok z dnia 19 października 2017 r., C-281/16 - Vereniging Hoekschewaards Landschap</u>
<u>Wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., C-196/16 i C-197/2016, Commune di Corridonia, ECLI:EU:C:2017:589</u>
<u>Sprawa C-60/15, wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 13 lipca 2017 r., Saint-Gobain Glass Deutschland GmbH przeciwko Komisji Europejskiej.</u>

<u>Sprawa C-529/15 Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 1 czerwca 2017 r. Gert Folk</u>
<u>Sprawa C-673/13 P, Wyrok Trybunału (piąta izba), Komisja Europejska przeciwko Stichting Greenpeace Nederland i Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)</u>
<u>Sprawa C-243/15, wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 listopada 2016 r., Lesoochránárske zoskupenie VLK przeciwko Obvodný úrad Trenčín</u>
<u>C-137/14 Opinia rzecznika generalnego Watheleta z dnia 21 maja 2015 r. Komisja przeciwko Niemcom. (FR)</u>
<u>C-570/13 Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 16 kwietnia 2015 r. Gruber.</u>
<u>C-71/14 Opinia rzecznika generalnego Sharpston z dnia 16 kwietnia 2015 r. East Sussex County Council przeciwko Information Commissioner.</u>
<u>C-329/13 Postanowienie Trybunału (dziewiąta izba) z dnia 8 maja 2014 r. Ferdinand Stefan przeciwko Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft.</u>
<u>C-206/13 Wyrok Trybunału (dziesiąta izba) z dnia 6 marca 2014 r. Siragusa przeciwko Regione Sicilia - Soprintendenza Beni Culturali e Ambientali di Palermo.</u>
<u>C-530/11 Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 13 lutego 2014 r. Komisja przeciwko Zjednoczonemu Królestwu.</u>
<u>C-279/12 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 19 grudnia 2013 r. Fish Legal, Emily Shirley przeciwko The Information Commissioner, United Utilities, Yorkshire Water i Southern Water.</u>
<u>C-72/12, Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 7 listopada 2013 r., Gemeinde Altrip i inni przeciwko Land Rheinland-Pfalz</u>
<u>C-420/11 Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 14 marca 2013 r. Leth przeciwko Republik Österreich i Land Niederösterreich.</u>

<u>C-416/10, Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 15 stycznia 2013 r., Jozef Križan i inni przeciwko Slovenská inšpekcia životného prostredia.</u>
<u>T-62/12 Postanowienie Sądu (szósta izba) z dnia 8 października 2012 r., ClientEarth przeciwko Radzie Unii Europejskiej.</u>
<u>T-111/11 ClientEarth przeciwko Komisji.</u>
<u>C-135/11 P Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 21 czerwca 2012 r., IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH przeciwko Komisji Europejskiej.</u>
<u>C-204/09 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 14 lutego 2012 r., Flachglas Torgau GmbH przeciwko Republice Federalnej Niemiec.</u>
<u>C-71/10 Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 28 lipca 2011 r. Office of Communications przeciwko Information Commissioner.</u>
<u>T-233/09 Wyrok Sądu (trzecia izba) z dnia 22 marca 2011 r., Access Info Europe przeciwko Radzie Unii Europejskiej.</u>
<u>C-240/09 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 marca 2011 r., Lesoochránárske zoskupenie VLK przeciwko Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.</u>
<u>C-115/09, Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 12 maja 2011 r., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen eV przeciwko Bezirksregierung Arnsberg.</u>
<u>T-362/08 Wyrok Sądu (ósma izba) z dnia 13 stycznia 2011 r., IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH przeciwko Komisji Europejskiej</u>
<u>C-524/09 Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 22 grudnia 2010 r., Ville de Lyon przeciwko Caisse des dépôts et consignations.</u>
<u>C-266/09 Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 16 grudnia 2010 r., Stichting Natuur en Milieu i in. przeciwko College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.</u>
<u>C-28/08 P Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 29 czerwca 2010 r., Komisja Europejska przeciwko The Bavarian Lager Co. Ltd.</u>

<u>C-263/08 Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 15 października 2009 r. Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening przeciwko Stockholms kommun genom dess marknämnd.</u>
<u>C-427/07 Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 16 lipca 2009 r. Komisja przeciwko Irlandii.</u>
<u>T-121/05 Wyrok Sądu Pierwszej Instancji (siódma izba) z dnia 11 marca 2009 r., Borax Europe Ltd przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich.</u>
<u>T-166/05 Wyrok Sądu Pierwszej Instancji (siódma izba) z dnia 11 marca 2009 r., Borax Europe Ltd przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich.</u>
<u>C-552/07 Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 17 lutego 2009 r., Commune de Sausheim przeciwko Pierre'owi Azelvandre'owi.</u>
<u>C-39/05 P Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 1 lipca 2008 r., Królestwo Szwecji i Maurizio Turco przeciwko Radzie Unii Europejskiej</u>
<u>C-344/04 Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 10 stycznia 2006 r., The Queen, na wniosek International Air Transport Association i European Low Fares Airline Association przeciwko Department for Transport.</u>
<u>C-321/96 Wyrok Trybunału (szósta izba) z dnia 17 czerwca 1998 r., Wilhelm Mecklenburg przeciwko Kreis Pinneberg - Der Landrat.</u>
<u>C-321/95 P Wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r., Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich</u>
<u>T-219/95 Postanowienie prezesa Sądu Pierwszej Instancji z dnia 22 grudnia 1995 r. w sprawie Marie-Thérèse Danielsson, Pierre Largenteau i Edwin Haoa przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich.</u>
<u>T-585/93 Postanowienie Sądu Pierwszej Instancji (pierwsza izba) z dnia 9 sierpnia 1995 r., Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich.</u>

C-25/62 Wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 1963 r., Plaumann & Co. przeciwko Komisji Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej.